

T.C.

KUZEY ANADOLU KALKINMA AJANSI

DİKMEN İLÇE ANALİZİ

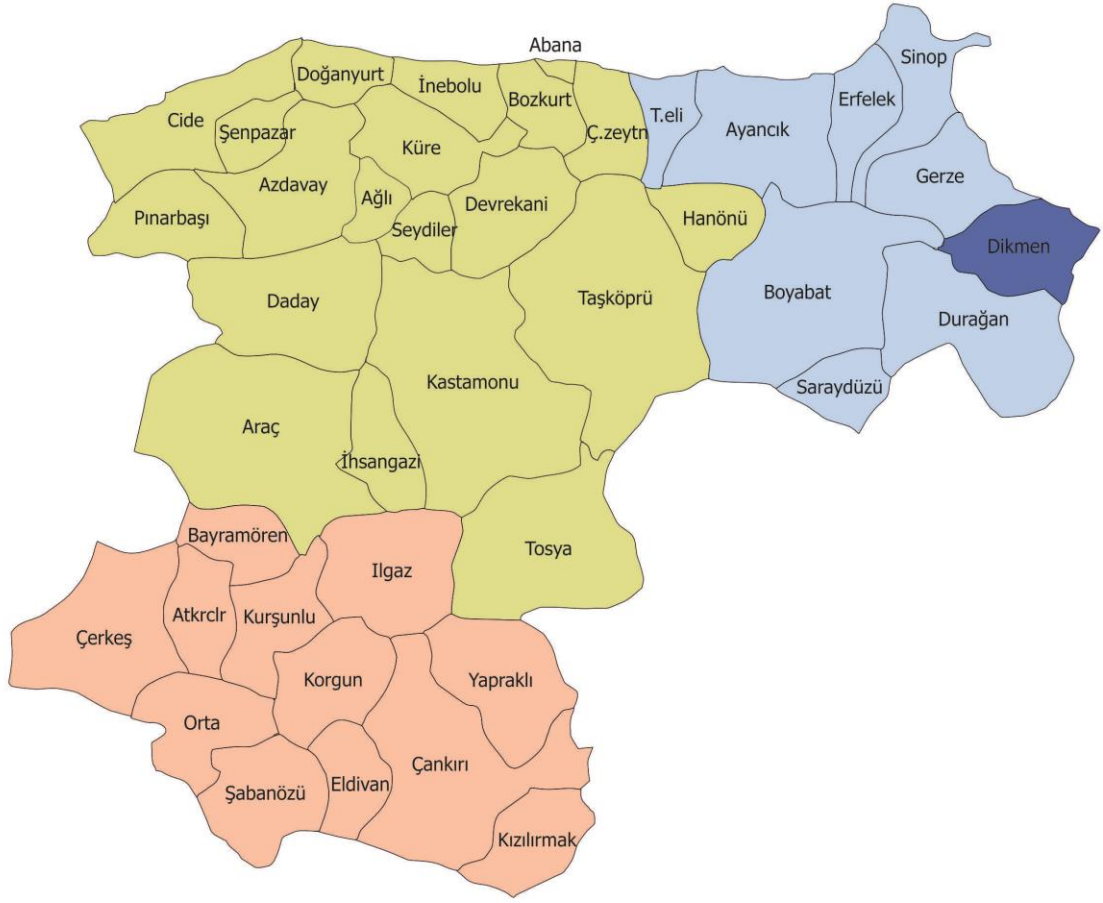
HAZIRLAYAN

EMİNE MERVE KESER

Planlama, Programlama ve Stratejik Araştırmalar Birimi Uzmanı

Temmuz, 2013

İlçenin ve Bölgenin Konumu

Yönetici Özeti

2014 – 2018 Bölge Planına altlık teşkil edecek olan ilçe analizleri, Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı Planlama, Programlama ve Stratejik Araştırmalar Birimi tarafından 2012 yılında hazırlanmıştır. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı'nın sorumluluk alanına giren TR82 Düzey 2 Bölgesi; Kastamonu, Çankırı ve Sinop illerinden müteşekkil olup, illerde sırasıyla (merkez ilçeler dâhil) 20, 12 ve 9 ilçe olmak üzere toplam 41 ilçe bulunmaktadır. Her bir ilçenin sosyal, ekonomik, kültürel ve mekansal olarak incelendiği ilçe analizleri, mikro düzeyli raporlardır. Analizin ilk 5 bölümü ilçedeki mevcut durumu yansıtmaktadır. Mevcut durum analizinden sonra ilgili ilçede düzenlenen "İlçe Odak Grup Toplantıları"yla, ampirik bulgular, ilçenin ileri gelen yöneticileri, iş adamları ve yerel inisiyatifleriyle tartışılarak analizin 6. Bölümünde bulunan ilçe stratejileri oluşturulmuştur.

İlçe analizleri; İl Müdürlükleri, Kaymakamlıklar, Üniversiteler, Ticaret ve Sanayi Odaları, Türkiye İstatistik Kurumu ve Defterdarlıklardan alınan verilerle oluşturulduğundan, ilçeleri tanıtanın yanında yatırımcılar için de aslında birer «Yatırım Ortamı Kılavuzu» olma özelliğini taşımaktadır.

Dikmen İlçesi ile ilgili tarihi bir kaynak bulunmamakla birlikte, Osmanlı Döneminde köy ve 1935 yılında ise nahiye olarak teşkilatlandırılmış ve 1957 yılında içinde tüm birimlerin olduğu teşkilatlı nahiye durumuna gelmiştir. sonra 20.05.1990 gün ve 20523 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 3644 No'lu Kanun Hükmü gereğince, Kırçal, Çorak ve Dumanlı Köylerinin birleşmesi ile hüviyetine kavuşmuştur. İlk kaymakamında atanması ile Dikmen 30 Ağustos 1991 günü ilçe olarak fiilen faaliyete geçmiştir. 2011 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre nüfusu 6.463 olan Dikmen ilçesi 3 mahalle ve 28 köyden oluşmaktadır. İlçe 2012 yılının Temmuz ve Ağustos aylarında yaşadığı sel felaketi yüzünden büyük hasar görmüştür. Özellikle ilçenin tek bağlantısı olan ana yolun yıkılması ilçeye ulaşımı engellemiştir. Sel felaketinin verdiği hasar ilçenin gelişmesini 10 yıl kadar gerilemesine neden olmuştur. Şuanda büyük ölçüde altyapı sorunu olan ilçe de halen onarım çalışmaları devam etmektedir.

İl Merkezine 75 Km, Samsun-Sinop karayoluna 9 Km uzaklıkta olan İlçenin yüzölçümü 450 Km²'dir. İlçe, Kuzeybatıda Gerze İlçesi, Güneyde Durağan İlçesi, batıda Boyabat İlçesi ve Doğuda Samsun Yakakent İlçesi ile çevrilidir. İlçe Merkezi, Güzelceçay (Kanlıçay) vadisinde kurulmuştur. İlçe arazilerinin genel olarak VI. ve VII. sınıf tarım topraklarından oluşması ve araziler büyük bir kısmının dağlık ve engebeli olması nedeniyle hububat ekimi çok azdır. Ekimin yapıldığı yerlerde buğday, arpa, yulaf, mısır yetiştirilmektedir. İlçenin dağlık köylerinde besi, süt ve mera hayvancılığı ile arıcılık yapılmaktadır. Ormanlık alanların varlığı nedeni ile ormancılık da ilçede önemli bir geçim kaynağıdır.

Dikmen ilçesinde, Sinop ilinin kalkınmada birinci öncelikli iller arasında yer almasına bağlı olarak devlet desteği ile Güzelceçay Mevkii'nde kurulmuş dört adet balık unu ve yağı fabrikası bulunmaktadır. Sinop ilinde bulunan balık unu yağı fabrikaları 2003-2004 yılında 62431 ton hamsi işlemiş ve 9394 ton balık unu, 5.618.000 lt balık yağı üretmişlerdir. Hem üretilen balık unu hem de balık yağı oranı Türkiye üretiminin %52'sidir¹. Bu üretimiyle Türkiye balık unu ve yağı üretiminin en büyük merkezidir.

¹ Yıldırım, Ö., 2006, Sinop İli Balık Unu-Yağı Fabrikalarının Mevcut Durumu ve Türkiye Balık Unu-Yağı Üretimindeki Yeri, Fırat Üniv. Fen ve Müh. Bil. Dergisi, 18 (2), ss.197-203

Kısaltmalar

AB	: Avrupa Birliği
ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
DSİ	: Devlet Su İşleri
EİE	: Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü, Yeni adı Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü
EuroStat	: Avrupa İstatistik Ofisi
İBBS	: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması
KGM	: Karayolları Genel Müdürlüğü
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
MTA	: Maden Tetkik Arama
NACE	: Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes, Avrupa Birliği'nde iktisadi faaliyetlerin istatistiksel olarak sınıflandırılmasını sağlayan bir sistem.
RES	: Rüzgâr Enerjisi Santrali
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
TCDD	: T.C. Devlet Demiryolları
TSO	: Ticaret ve Sanayi Odası
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

İçindekiler

.....	ii
Yönetici Özeti.....	i
Kısaltmalar.....	i
İçindekiler.....	ii
Tablo, Şekil ve Grafikler Listesi	iv
1. Giriş.....	6
1.1. Bölge ve Bölgesel Kalkınma.....	6
1.2. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması.....	6
1.3. İlçeye Genel Bakış.....	7
1.4. İlçenin Coğrafi Yapısı.....	7
1.5. İlçenin İdari Yapısı	7
2. Sosyo-Kültürel Yapı.....	8
2.1. Nüfus	8
2.2. Göç.....	10
2.3. Eğitim.....	10
2.4. Sağlık	14
2.5. Spor.....	14
2.6. Toplumsal Cinsiyet ve Kadın.....	15
2.7. Kültür	15
2.8. Sivil Toplum Kuruluşları.....	16
2.8.1. Dernekler	16
2.8.2. Vakıflar	17
2.9. İstihdam ve Sosyal Güvenlik	17
2.9.1. İstihdam.....	17
2.9.2. Sosyal Güvenlik.....	17
3. Ekonomik Yapı.....	18
3.1. Tarım ve Hayvancılık	20
3.1.1. Tarımsal Yapı ve Alan	20
3.1.2. Bitkisel Üretim	20
3.1.3. Hayvansal Üretim	24
3.1.4. Su Ürünleri Üretim Miktarları	28
3.2. Orman ve Ormancılık.....	29
3.3. Sanayi.....	29

3.3.1. İlçede Öne Çıkan Sektörler.....	29
3.4. Madencilik	33
3.5. Turizm.....	33
4. Kentleşme ve Ulaşım.....	34
4.1. Kentleşme	34
4.2. İlçede Ulaşım	34
4.2.1. Karayolları ve Demiryolları	36
5. Çevre ve Enerji.....	37
5.1. Yenilenebilir Enerji Potansiyeli	37
Kaynakça	39

Tablo, Şekil ve Grafikler Listesi

Tablolar

Tablo-1: Bölge Tipleri.....	6
Tablo-2: Bölgede Yer Alan İlçe, Köy ve Belde Sayısı ile Bölgenin Yüzölçümüne İlişkin Genel Bilgiler, 2011.....	7
Tablo-3: 1965-2011 Yılları Arası Bölge Nüfusu, 2011.....	8
Tablo-4: Bölgede Bağımlılık Oranları, 2011.....	9
Tablo-5: Bölgenin Aldığı ve Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı, 2011.....	10
Tablo-6: Üç Büyük Şehirde Kastamonulu ve TR82'li Nüfusu Varlığı.....	10
Tablo-7: Bölgede Üniversitelere Ait Bilgiler, 2012.....	13
Tablo-8: Bölgede Sağlık Kuruluşları ve Uzman Personel Sayıları, 2011.....	14
Tablo-9: Spor Tesisi ve Toplam Lisanslı Sporcu Sayıları, 2011.....	14
Tablo-10: Bölgede Dernek ve Üye Sayıları, 2010.....	16
Tablo-11: Faaliyet Alanına ve Türüne Göre Dernek Sayıları, 2010.....	16
Tablo-12: Bölgede Kuruluş Amacına Göre Vakıflar, 2011.....	17
Tablo-13: Bölgede İşyeri ve İstihdam Verileri, 2012.....	17
Tablo-14: Bölgede Sosyal Güvenlik İstatistikleri, 2011.....	17
Tablo-15: Bölgedeki Şirket Türleri, 2012.....	18
Tablo-16: Bölgedeki Esnaf Faaliyet Alanlarının Dağılımı, 2012.....	18
Tablo-17: Dikmen'de İşletmelerin Nace Sınıflandırmasına Göre Faaliyet Alanları, 2012.....	19
Tablo-18: Dikmen, Sinop ve TR82'de Tarım Alanları, 2010 (Dekar olarak).....	20
Tablo-19: Traktör Sayısı ve Traktör Başına Ekilen Tarım Alanı, 2010.....	20
Tablo-20: Bölgede Ürün Türlerine Göre Ekilen Tarla Alanı ve Üretim Miktarları, 2010.....	21
Tablo-21: İlçede Ürün Türlerine Göre Ekilen Alan ve Üretim Miktarları, 2010.....	21
Tablo-22: İlçelere Göre Seçilmiş Sebze Ürünleri, 2010 (Aksi belirtilmedikçe ton olarak).....	22
Tablo-23: İlçelere Göre Seçilmiş Meyve Ürünleri, 2010 (Aksi belirtilmedikçe ton olarak).....	22
Tablo-24: Yıllar İtibariyle Büyükbaş Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak).....	24
Tablo-25: Yıllar İtibariyle Küçükbaş Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak).....	25
Tablo-27: Yıllar İtibariyle Bölgede Arı Kovanı Sayısı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak).....	25
Tablo-26: Yıllar İtibariyle Kanatlı Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak).....	26
Tablo-28: Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Et Üretimi (Ton) (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak).....	27
Tablo-29: Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Süt Üretimi (Ton olarak) (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak).....	27
Tablo-30: Yumurta, Bal, Bal Mumu ve Deri Üretimi (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak).....	28
Tablo-31: Ormandan Elde Edilen Endüstriyel ve Yakacak Odun Miktarları.....	29
Tablo-32: Dikmen'de İmalat Alanında Faaliyet Gösteren İşletmelerin Dağılımı, 2012.....	31
Tablo-33: Dikmen'de Sektör Bazında Öne Çıkan Firmalar, 2012.....	32
Tablo-34: Dikmen'de Sektör Bazında Firma Sayısı, 2012.....	32
Tablo-35: Dikmen Konaklama Kapasitesi, 2012.....	33
Tablo-36: Kent ve Kır Nüfus Oranları, 2011.....	34
Tablo-37: Su İstatistikleri, 2011.....	34
Tablo-38: Isınma Türleri, 2011.....	34
Tablo-39: Bölgede Kargo Şirketleri, 2012.....	36
Tablo-40: İlçeden İl Merkezine ve Diğer Şehirlere Toplu Taşıma Sefer Sıklığı, 2012.....	36
Tablo-41: Karayolu, Demiryolu ve Köy Yolu Uzunlukları.....	36

Tablo-42: Otomobil Trafik Kazası ve Ölü Sayıları, 2011.....	36
---	----

Şekiller

Şekil-1: Bölgede Turizm Varlığı.....	33
Şekil-2: TR82 Bölgesinde Ulaşım Ağı ve Nüfusa Göre Yerleşim Kademelenmeleri.....	35
Şekil-3: Bölgenin Rüzgâr Atlası.....	37
Şekil-4: Sinop Güneş Atlası.....	38

Grafikler

Grafik-1: Bölgede Nüfus Artış Hızının Değişimi, 2011.....	8
Grafik-2: Dikmen'in Nüfus Piramidi, 2010.....	9
Grafik-3: Okulöncesi Seviyede Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2010-2011.....	10
Grafik-4: İlköğretim Seviyesinde Okul, Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2010-2011.....	11
Grafik-5: Genel Ortaöğretim Seviyesinde Okul, Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2010-2011.....	11
Grafik-6: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Seviyesinde Okul, Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2010-2011.....	12
Grafik-7: Eğitim durumu 2010-2011 (% Olarak).....	12
Grafik-8: Son Beş Yıl İçinde Kapanan (2007 – 2011), Taşımali Eğitim Yapan Okul Sayıları, Halk Eğitim Merkezi ve Özel Eğitim Kurumları Sayısı.....	13
Grafik-9: Toplumsal Cinsiyet ve Kadın 15 Yaş Üzeri Eğitim Durumu, 2010.....	15
Grafik-10: İşletmelerin İlçelere Göre Dağılımı, 2012.....	18
Grafik-11: Dikmen Güneşleme Süreleri (Saat).....	38

1. Giriş

1.1. Bölge ve Bölgesel Kalkınma

Kalkınma çok boyutlu bir kavram olup; iktisadi büyüme, sermaye birikimi, sanayileşme ve yapısal değişmeyi bünyesinde barındırır. Genel olarak kalkınma kavramı gelişmekte olan ülkeler; büyüme kavramı ise gelişmiş ülkeler için kullanılmaktadır. Reel gelir artışı, istihdam artışı ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesi kalkınmanın önemli göstergelerindedir. Kalkınmanın nihai amacı, ülkenin refah düzeyini arttırmaktır. Bu amaca ulaşabilmek için mevcut kaynak ve imkânların rasyonel ve etkin bir şekilde kullanılması gerekmektedir.

Türkiye’de kalkınmanın temel aracı ulusal düzeyde tasarlanan ve tavandan tabana doğru şekillenen politikalar olmuştur. Ancak yakın geçmişe kadar yaygın biçimde uygulanan merkezi kalkınma politikaları farklı bölgelerdeki farklı potansiyelleri harekete geçirmede yetersiz kalmıştır. Küresel ölçekte de gözlenen bu durum, bölgeleri kalkınmanın odağına yerleştirmiştir.

Özellikle 1980’li yıllardan itibaren ekonomik kalkınmada öne çıkmaya başlayan yerel aktörler, kalkınma politikalarının yönünü ve tartışmalarının zeminini ulusal boyuttan yerel boyuta taşımış; bu süreç bölgeler arası işbirliğinin ve rekabetin daha fazla ön plana çıkmasına neden olmuştur. Söz konusu süreç içinde bölgeler ulusal sınırları aşarak işlevsel bütünlükler oluşturmuş; farklı ülkeleri bölgesel politika bağlamında işbirliğine yönlendirmiştir. Bu yüzden bölge tanımı yapmak zorlaşmakta ve yapılan tanımlar birçok kıstasa göre değişmektedir. Örneğin; sosyal bilimlerde bölge; ortak özellikler ile tanımlanan ve coğrafi bir alan olarak kullanılan bir kavramdır (Nillson, 2009). Bu tanımlamalar farklı kıstaslara göre dört başlık altında toplanabilir:

Tablo-1: Bölge Tipleri

Kıstaslar	Bölgeleme İlkeleri	Örnekler
Doğa	Ulaşım Olanakları	Adalar, Vadiler
Kültür	Dil, Etnik Yapı, Din, Tarih	Katalonya, İskoçya
İşlev	Akışın Yoğunluğu	Kent-Bölgeler
Yönetim	İdari Sınırlar	İlçeler, İller

* Tablo, bu çalışma için uyarlanmıştır.
Kaynak: Nillson (2009)

Bu kıstaslara göre farklılaşan bölgelerin gelişmişlik düzeyinde de farklılıklar oluşmaktadır. Bölgesel gelişmişlik farklılıklarının giderilmesi ise bölgesel kalkınma kavramını gündeme getirmiştir. Bölgeye içsel olan potansiyellerin harekete geçirilmesi, gelişme stratejisinin bölgesel düzeyde özgün olarak belirlenmesi ve bölgede yaşayanların karar alma süreçlerine etkin olarak katılması bölgesel kalkınma kavramının temel bileşenleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.2. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması

Avrupa Birliği, yaklaşık 30 yıl önce, bölgesel çözümlerinin yapılabilmesi ve bölgesel düzeyde istatistiki verilerin tutulabilmesi için İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çalışmasını gerçekleştirmiştir (Eurostat, 2007). 1988’den bu yana fiilen kullanılan bu sınıflandırma, Avrupa Birliği (AB) genelinde yaygın olarak kullanılması için 2003 yılında yasal düzenlemeye kavuşmuştur. AB üyesi ülkelerdeki idari sınırların değişmesinin veri toplamayı zorlaştırmasının önüne geçmek için mümkün olduğu kadar bölgesel fonları akılcı ve uyumlu bir şekilde dağıtmak ve bölgelerin eğilimlerini ölçmek için de bu sınıflandırma kullanılmaktadır (Eurostat, 2009).

Türkiye’de ise İBBS çalışması Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı (DPT) koordinasyonunda ve Devlet İstatistik Enstitüsü’nün (DİE, şimdiki adıyla Türkiye İstatistik Kurumu: TÜİK) katkılarıyla 2002 yılında tamamlanmıştır. Buna göre, Türkiye, 12 Düzey 1, 26 Düzey 2 ve her bir ile karşılık gelen 81

Düzyey 3 istatistiki bölge birimine ayrılmıştır. İstatistiki bölge birimleri, sosyoekonomik analizler için kullanılmasının yanı sıra, kalkınma ajanslarının kuruluşuna da temel teşkil etmiştir. Her bir Düzyey 2 Bölgesi'nde bir kalkınma ajansı faaliyet göstermektedir. TR82 Düzyey 2 Bölgesi'ni Kastamonu, Çankırı ve Sinop illeri oluşturmaktadır.

1.3. İlçeye Genel Bakış²

Dikmen İlçesi ile ilgili tarihi bir kaynak bulunmamakla birlikte, Gerze İlçesi ve Sinop İli'nin tarihi ile birlikte mütalaa edilmesi gerekmektedir. Yörede yaşayanlardan edinilen bilgiler ilçenin tarihi ile ilgili ışık tutmaktadır. Bu bilgilere göre, Dikmen İlçesinin yerleşim yeri olarak seçilmesinin ana nedeni 1789 yılında hizmete giren camiden dolayı olduğudur. O tarihlerde yöre halkı, Cuma günleri ihtiyacını karşılamak üzere "Yeni Cuma" diye tabir edilen merkeze gelmeye başlamışlar ve çevredeki 30 köy için burası bir merkez durumuna gelmiştir.

Osmanlı Döneminde Saray Köyü'nün nahiye olduğu, 1935 yılında ise Dikmen, nahiye olarak teşkilatlandırılmış ve 1957 yılında içinde tüm birimlerin olduğu teşkilatlı nahiye durumuna gelmiştir. İlçemiz, bu tarihten 33 yıl sonra 20.05.1990 gün ve 20523 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 3644 No'lu Kanun Hükmü gereğince, Kırçal, Çorak ve Dumanlı Köylerinin birleşmesi ile hüviyetine kavuşmuştur. İlçeye ilk kaymakam 23.07.1991 tarihinde atanmış ve İlçe 30 Ağustos 1991 günü fiilen faaliyete geçmiştir. İlçenin yeni kurulması ile birlikte tüm resmi kurumlar teşekkül ettirilmiş, sadece Adalet ve Bankacılık hizmetleri 34 Km uzaklıktaki Gerze İlçesinden yürütülmektedir. Sadece Cuma günleri İlçede banka şubesi açılmaktadır.

Geçtiğimiz 2012 yılında Dikmen ilçesi Temmuz ve Ağustos aylarında büyük bir sel felaketine maruz kalmıştır. İlçenin çevre ilçeler ve illerle olan ana bağlantı yolunu ulaşıma kapatıp büyük bir hasar veren bu felakette ilçenin gelişme ve kalkınması sekteye uğramıştır.

1.4. İlçenin Coğrafi Yapısı³

İlçe dağlık ve engebeli bir arazi yapısına sahip ve birince derecede sele maruz bir bölgedir. Kuzeyinde Küre dağlarının uzantısı olan Göktepe ve Kiraz dağları vardır. İlçe Merkezi, Güzelceçay (Kanlıçay) vadisinde kurulmuştur. İlçede ılıman bir iklim sürer. Yıllık sıcaklık ortalaması 14 derecedir. Denize uzaklığı 12 Km olup, Kerim köyü denize bağlantısı olan tek yerleşim yeridir. Nemlilik oranı %70 civarındadır. Nadir olarak görülen safran çiçeği ilçe dağlarında görülür.

Sinop il merkezine 75 Km, Samsun-Sinop karayoluna 9 Km uzaklıkta olan İlçenin yüzölçümü 450 Km²'dir. İlçe, Kuzeybatıda Gerze İlçesi, Güneyde Durağan İlçesi, batıda Boyabat İlçesi ve Doğuda Samsun Yakakent İlçesi ile çevrilidir. İlçenin merkez ve köylerinden büyük kentlere göç hareketi vardır. Genelde İlçede yaşayan kesimi yaşlılar oluşturmakta ve nüfusun %79,5'i köylerde yaşamaktadır.

1.5. İlçenin İdari Yapısı

Dikmen ilçesi 3 mahalle ve 28 köyden oluşmaktadır.

Tablo-2: Bölgede Yer Alan İlçe, Köy ve Belde Sayısı ile Bölgenin Yüzölçümüne İlişkin Genel Bilgiler, 2011

	İlçe Sayısı	Köy Sayısı	Belde Sayısı	Yüzölçümü (Göl Hariç-km ²)
Dikmen	-	28	0	529
Sinop	9	470	2	5.792

² Sinop Valiliği Web Sitesi (www.sinop.gov.tr) Erişim Tarihi 07.17.2012

³ Sinop Valiliği Web Sitesi (www.sinop.gov.tr) Erişim Tarihi 07.17.2012

TR82	41	1.906	22	26.435
Türkiye	957	34.402	1.977	769.604

Kaynak: TÜİK Bölgesel İstatistikler (Erişim Tarihi: 09.04.2012)

2. Sosyo-Kültürel Yapı

2.1. Nüfus

Dikmen, Sinop, TR82 Bölgesi ve Türkiye için 1965'ten 2011 yılına kadar toplam nüfustaki değişimler aşağıda gösterilmiştir (Bkz.Tablo-3). Dikmen 1990'a kadar Gerze'ye bağlı bir bucak iken 1990 yılında ilçe olmuştur. Bu yüzden 1990 öncesine ait genel nüfus sayım verileri Dikmen'in bucak olduğu zamanki nüfusunu vermektedir. 1990'dan sonraki ani nüfus düşüşü ise ilçede iş sahaları ve sanayi kuruluşları olmadığından, arazi de tarım için işlemesi zor bir yapıya sahip olduğundan ilçe sürekli dışarıya göç vermektedir. Genel olarak bakıldığı zaman ise bölgede nüfusun azalmasının başlıca etkenleri eğitim ve istihdam temelli göç ve düşük doğurganlık düzeyleridir.

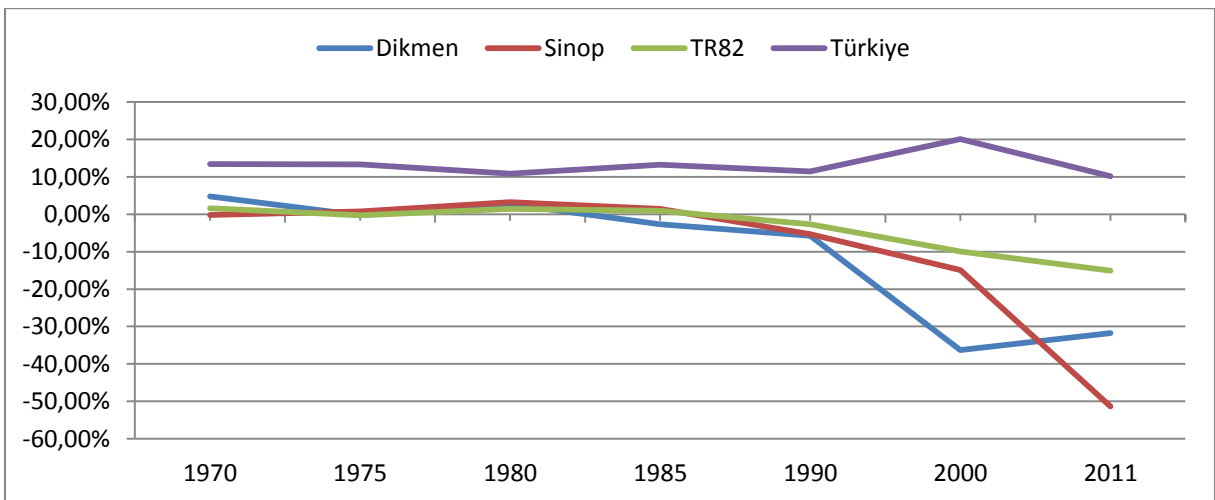
Tablo-3: 1965-2011 Yılları Arası Bölge Nüfusu, 2011

	Dikmen	Sinop	TR82	Türkiye
1965 Nüfus Sayımı	15.096	266.069	958.413	31.391.421
1970 Nüfus Sayımı	15.821	265.655	973.623	35.605.176
1975 Nüfus Sayımı	15.783	267.605	971.316	40.347.719
1980 Nüfus Sayımı	16.219	276.242	985.624	44.736.957
1985 Nüfus Sayımı	15.781	280.140	994.457	50.664.458
1990 Nüfus Sayımı	14.872	265.153	967.893	56.473.035
2000 Nüfus Sayımı	9.475	225.574	871.405	67.803.927
2011 ADNKS	6.463	203.027	739.997	74.724.269

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 09.04.2012)

Dikmen'de ki nüfus değişim trendi, Sinop ve TR82 bölgesiyle benzer şekilde değişmekle birlikte 1985-1990 yılları arasında nüfus yaklaşık %36 azalmıştır (Bkz.Grafik-1). Bu azalmanın nedeni ise nüfus sayımlarının 2000'den sonra adrese dayalı yapılması, ilçede ki işsizlik, tarımın ve tarımdan elde edilen kazancın azalması ve düşük doğurganlık düzeyi söylenebilir.

Grafik-1: Bölgede Nüfus Artış Hızının Değişimi, 2011

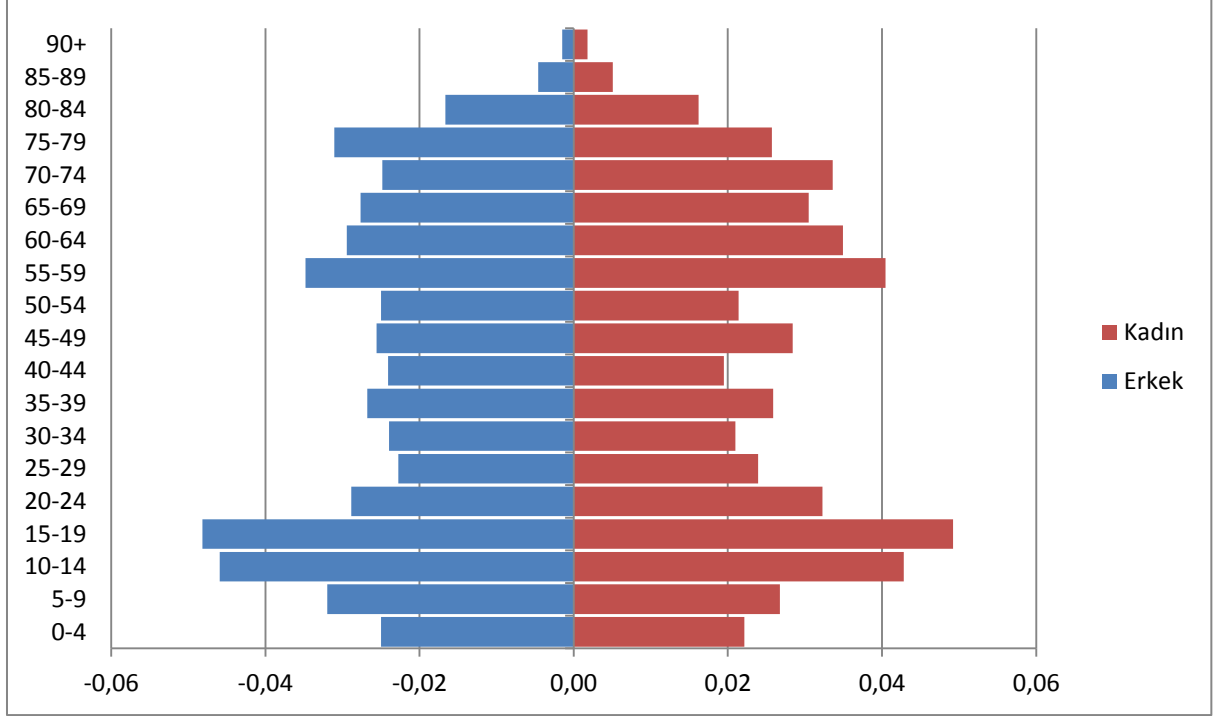
Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 09.04.2012)

* TÜİK verileri kullanılarak tarafımızca çizilmiştir.

Dikmen'de beşerli yaş grubuna göre nüfus piramidi Grafik-2 ile gösterilmiştir. Özellikle 10-19 arası genç nüfusun ani çıkış ve düşümler göstermesinin nedeni; gençlerin lise sonrası eğitimi veya iş bulmak için ilçeden göç etmesini göstermektedir. 0-4 yaş nüfusunun diğer gruplara göre az olması ise hem

yaşlı nüfusun çok olmasından hem de ilçede ki doğurganlık seviyesinin giderek düşmesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca aktif çalışma çağındaki ki 20 ve 55 arası nüfusun ilçede az olması istihdam nedeniyle ilçe dışı göçü, emeklilik yaşı olan 60'dan sonraki grupların ise aniden çoğalmasında ilçeye geri dönüşü göstermektedir.

Grafik-2: Dikmen'in Nüfus Piramidi, 2010

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 09.04.2012).

* TÜİK verileri kullanılarak tarafımızca çizilmiştir.

Nüfus bağımlılıkları, genç ve yaşlı bağımlılığı olmak üzere ikiye ayrılır. Genç bağımlılığı ve yaşlı bağımlılığı sırasıyla 0-14 yaş aralığındaki nüfusun ve 65 ve üstündeki yaş grubunda bulunan nüfusun, 15-64 yaş aralığındaki çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla hesaplanır. Dikmen'de hem genç hem de yaşlı bağımlılık oranının Sinop, TR82 bölgesi ve Türkiye'den çok olması aktif çalışan nüfus grubunun ilçe dışında olmasından kaynaklanmaktadır (Bkz. Tablo-4).

Tablo-4: Bölgede Bağımlılık Oranları, 2011

	Genç Bağımlılık Oranı (0-14 Yaş/15-64 Yaş)	Yaşlı Bağımlılık Oranı (65+ /15-64 Yaş Yaş)	Toplam Bağımlılık Oranı (0-14 Yaş + 65+ Yaş)
Dikmen	33,2	37,4	70,6
Sinop	30,2	24,7	54,9
TR82	29,7	23,5	53,2
Türkiye	37,5	10,9	48,4

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 09.04.2012).

2.2. Göç

Göç, insanların belirli bir zaman boyutu içinde belirli bir yerleşim alanından başka bir yerleşim alanına geçişidir (İçduygu ve Ünalın, 1998). Buna göre 2011 yılında TR82 bölgesinde net göç (bölgeye gelenler – bölgeden gidenler) -4.777 kişi olarak gerçekleşirken net göç hızı binde 6 olarak hesaplanmıştır. Sinop içinse bu değerler sırasıyla, 580 kişi ve binde 2 civarı olarak hesaplanmıştır (Bkz. Tablo-5).

Tablo-5: Bölgenin Aldığı ve Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı, 2011

	ADNKS 2011 Nüfusu	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (‰)
Sinop	203.027	10.038	10.618	-580	-2,85
TR82	739.997	34.323	39.100	-4.777	-6
Türkiye	74.724.269	2.246.828	2.246.828	0	0

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 10.04.2012).

Üç büyük şehirde (İstanbul, Ankara ve İzmir) Sinoplu varlığı oldukça yüksektir (Bkz. Tablo-6). Türkiye’de yoğun iç göçün başlangıç tarihi olan 1950’lerden bu yana İstanbul’a göç eden Kastamonulu, Çankırlılı ve Sinoplular bugün İstanbul nüfusunun yaklaşık %8’ini oluşturmaktadır. İstanbul nüfusunun 361.238’lik kısmı Sinop, 1.063.529’luk kesimi ise TR82 doğumlu olan kişilerden oluşmaktadır. Dikmen özelinde bakacak olursak eğer, özellikle İstanbul ve Sinop’un Gerze ilçesine göç vardır.

Tablo-6: Üç Büyük Şehirde Sinoplu ve TR82’li Nüfusu Varlığı

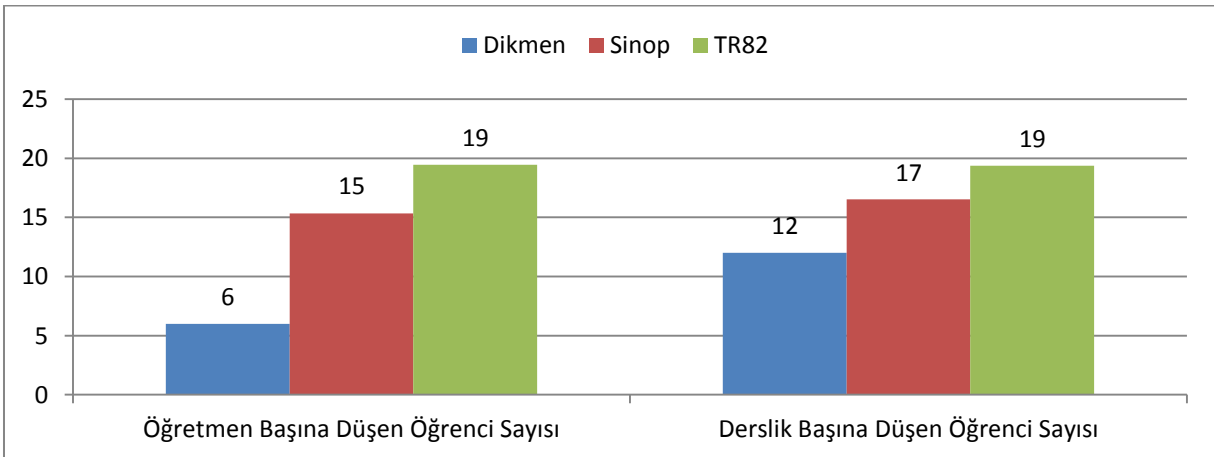
	İstanbul	Ankara	İzmir
Sinop	361.238	22.707	7.152
TR82	1.063.529	299.358	21.067

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 10.04.2012).

2.3. Eğitim

Dikmen’de 2010-2011 dönemi için okulöncesi seviyede öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayıları Grafik-3 ile gösterilmiştir. Grafikten anlaşılacağı üzere, Dikmen’de öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 6 iken, bu sayı Sinop için 15 ve TR82 bölgesi için ise 19’dur. Bu durum Dikmen’de öğrenci azlığını göstermektedir. Derslik başına düşen öğrenci sayısında ise Dikmen 12 öğrenci ile kalabalık olmayan sınıflara sahiptir. Bu sayı, Sinop için 17 ve TR82 bölgesi için 19 öğrencidir.

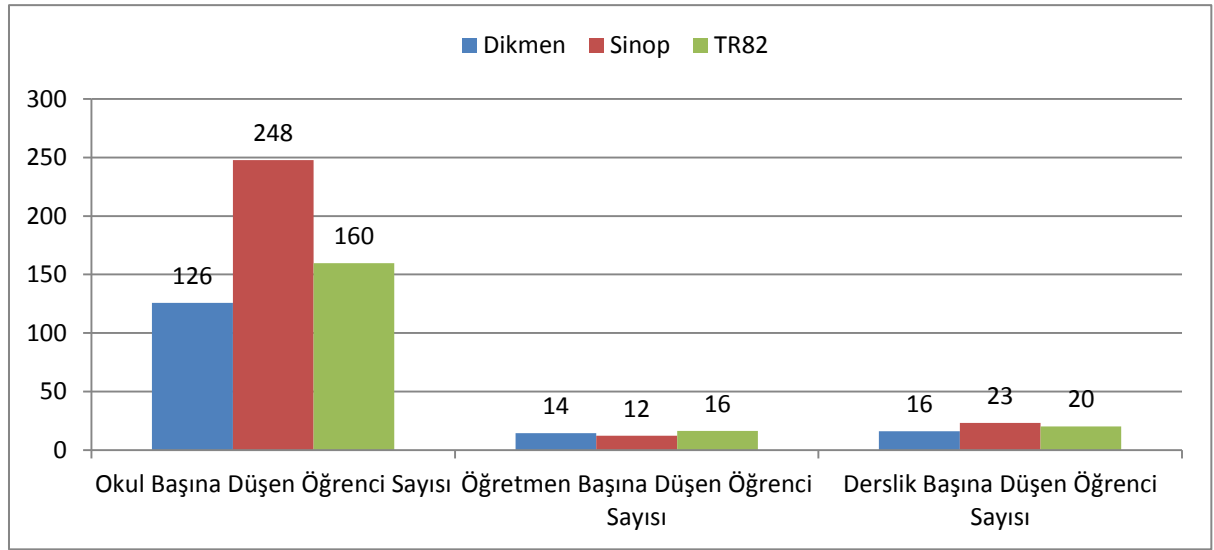
Grafik-3: Okulöncesi Seviyede Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2010-2011

Kaynak: TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri

Dikmen’de 2010-2011 dönemi için ilköğretim seviyesinde okul, öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayıları Grafik-4 ile gösterilmiştir. Grafiğe göre, Dikmen’de okul başına düşen öğrenci sayısı 126’dır. Bu sayı 248 ile Sinop ve 160 ile TR82’nin çok altındadır. Öğretmen başına düşen öğrenci sayısının ise Dikmen için 14, Sinop için 12 ve TR82 için 16’dır. İlköğretim seviyesinde derslik başına düşen öğrenci sayısı ise Dikmen için 16, Sinop için 23 ve TR82 bölgesi içinse 20 öğrencidir. Diğer bir deyişle, Dikmen’de ki ilköğretim öğrencileri kalabalık olmayan okulda, az sayıda dersliklerde en fazla 16 öğrenciye 1 öğretmen düşebilecek şekilde eğitim görmekteler. Okul ve derslik başına düşen ilköğretim öğrenci sayısı Sinop İl genelinden ve TR82 ortalamasından düşükken, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı yüksektir.

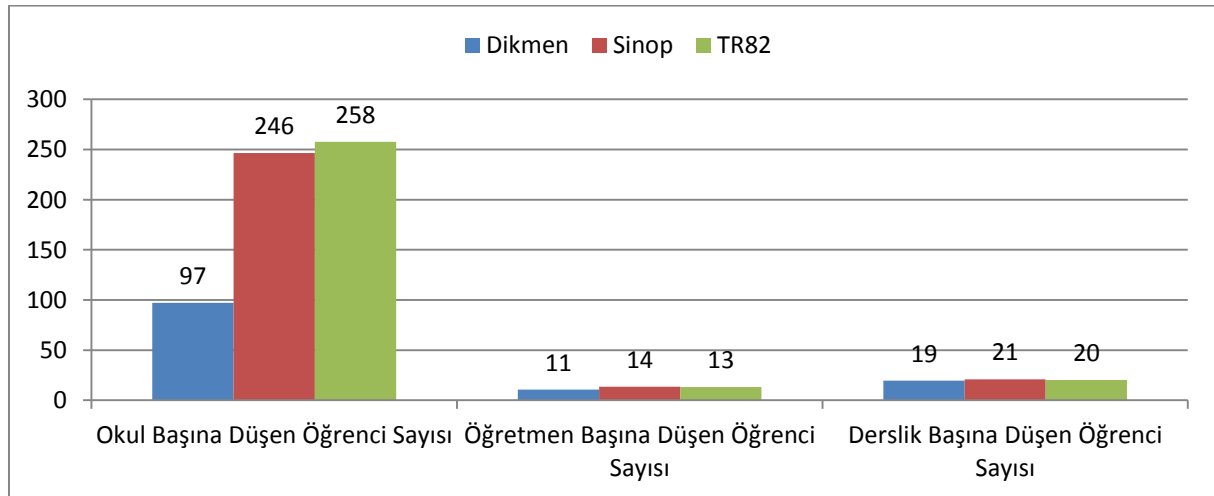
Grafik-4: İlköğretim Seviyesinde Okul, Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2010-2011

Kaynak: TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri

Dikmen’de 2010-2011 dönemi için genel ortaöğretim seviyesinde okul, öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayıları Grafik-5 ile gösterilmiştir. Buna göre, Dikmen’de okul, öğretmen ve derslik başına düşen ortaöğretim öğrenci sayıları sırasıyla 97, 11 ve 19 ile Sinop ve TR82 ortalamasından düşüktür.

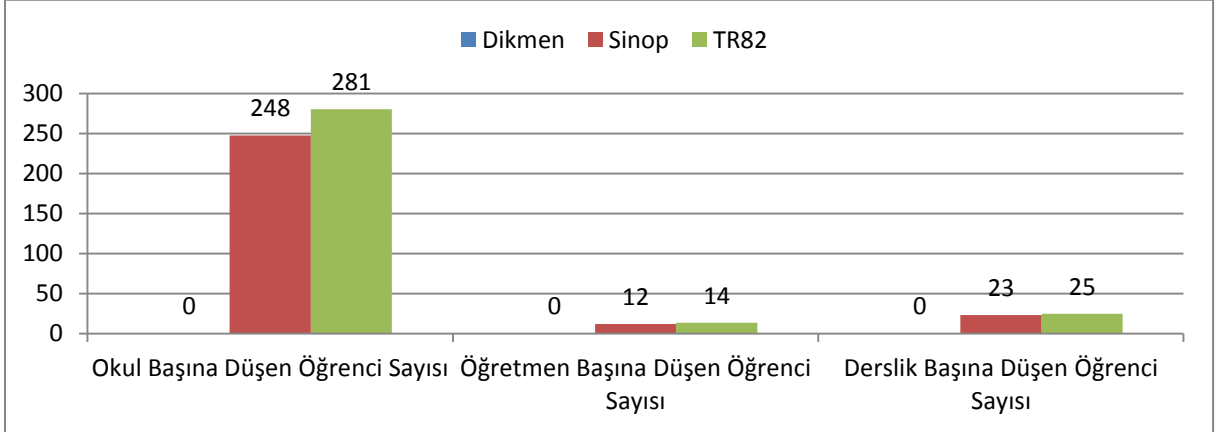
Grafik-5: Genel Ortaöğretim Seviyesinde Okul, Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2010-2011

Kaynak: TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri

Sinop ve TR82 bölgesinde 2010-2011 dönemi için mesleki ve teknik ortaöğretim seviyesinde okul, öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayıları Grafik-6 yardımıyla gösterilmiştir. Dikmen’de mesleki ve teknik ortaöğretim seviyesinde okul bulunmamaktadır. Sinop ve TR82 bölgesi içinse okul başına düşen öğrenci sayısı sırasıyla 248 ve 281’dir. Aynı şekilde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı her iki grup için 12 ve 14 iken, derslik başına düşen öğrenci sayıları Sinop için 23 ve TR82 için 25’tir.

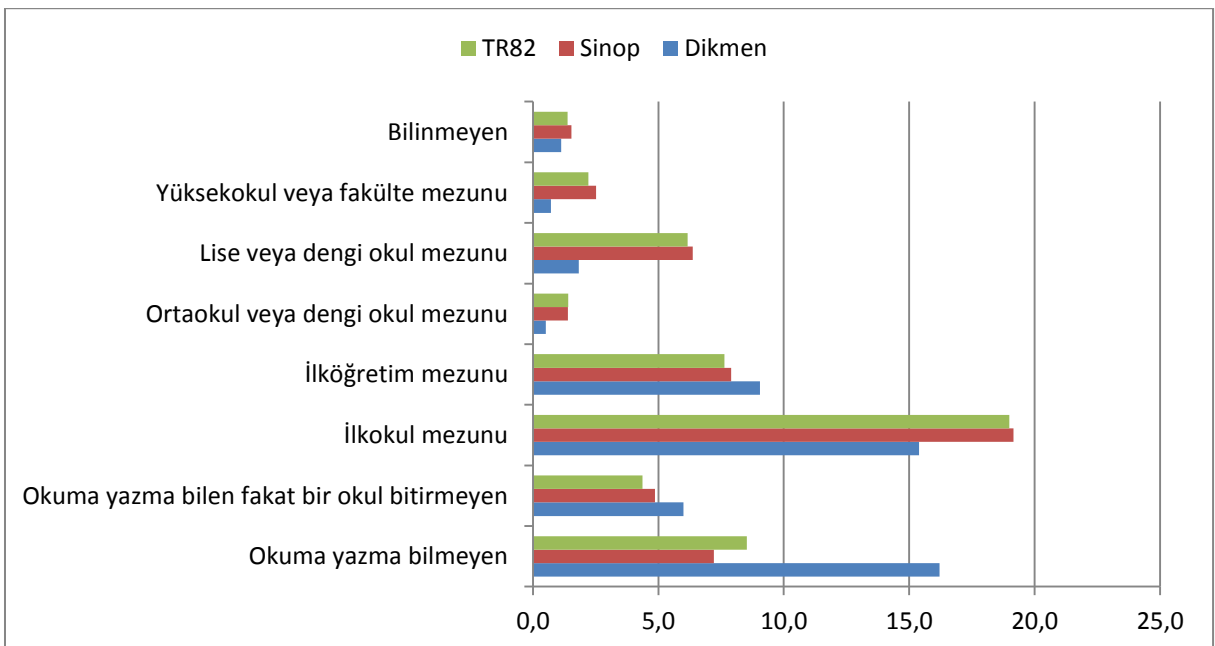
Grafik-6: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Seviyesinde Okul, Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2010-2011

Kaynak: TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri

Bölgenin eğitim durumuna bakıldığında Dikmen’in eğitim yapısının, Kastamonu ve TR82’den çok farklılaştığı görülmektedir. Dikmen’de okuma yazma bilmeyen, okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen ve ilköğretim mezunları hem Sinop hem de TR82 ortalamasından yüksektir. Bunun ana nedeni ise Dikmen’in yaşlı nüfusunun fazla olmasıdır. Bu yüzden okuma yazma kurslarından da istenilen evrim alınamamıştır. Eğitim seviyesi arttıkça yani ortaokul ve lise veya dengi okul mezunu, yüksekokul, üniversite, yüksek lisans ve doktora mezunları ortalamalarında ise Dikmen, Sinop ve TR82 bölgesinin oldukça gerisindedir (Bkz. Grafik-7). Bu durum beşerli yaş grubu piramidi ile birleştirildiğinde, 15-19 yaş grubundan sonra azalan genç nüfus, Dikmen’de ki lise ve üstü öğrencilerinin okumak için ilçe dışına gittiğini göstermektedir.

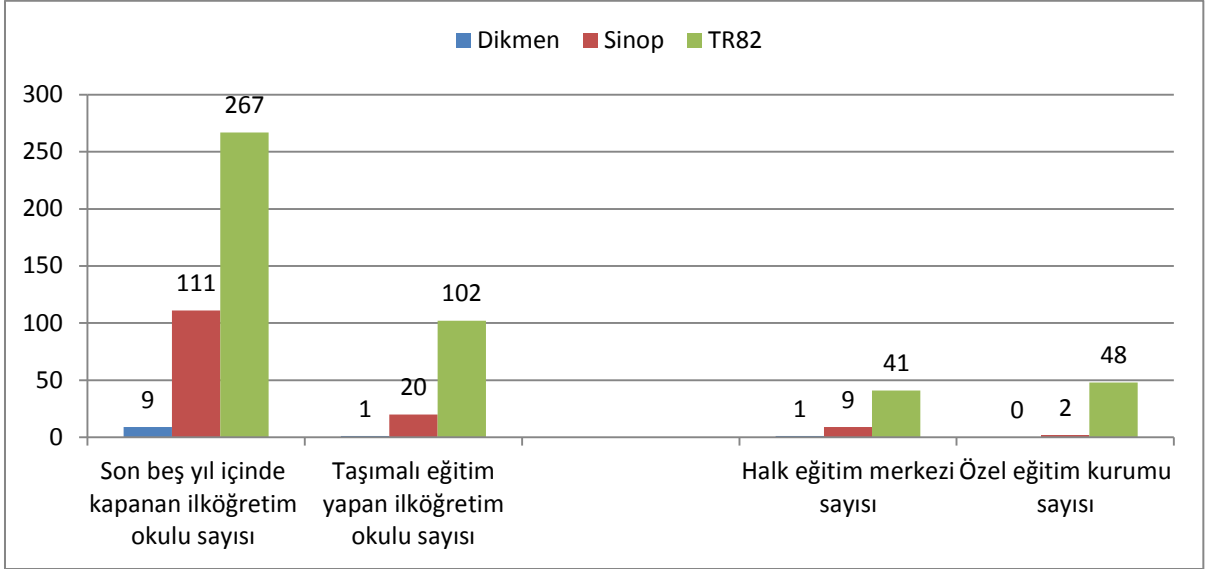
Grafik-7: Eğitim durumu 2010-2011 (% Olarak)

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012).

Son beş yıl içinde kapanan, taşınmalı eğitim yapan okul sayıları, halk eğitim merkezi ve özel eğitim kurumları sayısı Grafik-8 ile gösterilmiştir. Dikmen’de 2007 – 2011 yılları arasında 9 okul kapanmıştır. Ayrıca ilçede 1 adet taşınmalı eğitim yapan ilköğretim okulu ve 1 adet halk eğitim merkezi mevcut olmakla birlikte özel eğitim kurumu bulunmamaktadır.

Grafik-8: Son Beş Yıl İçinde Kapanan (2007 – 2011), Taşınmalı Eğitim Yapan Okul Sayıları, Halk Eğitim Merkezi ve Özel Eğitim Kurumları Sayısı

Kaynak: TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri

Dikmen’de yüksek öğretime dair bir okul bulunmamaktadır (Bkz. Tablo-7).

Tablo-7: Bölgede Üniversitelere Ait Bilgiler, 2012

	Fakülte/Meslek Yüksek Okul/Yüksek Okul Sayısı	Akademik Personel Sayısı	Öğrenci Sayısı	Bölüm-Program Sayısı	Öğrenci Alınmayan Bölüm Program Sayısı
Dikmen	-	-	-	-	-
Sinop	12	290	4.749	67	57
TR82	48	1.113	25.122	301	168

Kaynak: TR82 Bölgesi Üniversiteleri

2.4. Sağlık

Bölgede 2011 yılı itibarıyla hastane, yatak, hekim, hasta, yatak başına hasta, hekim başına hasta, toplum sağlığı merkezi ve eczane sayıları gösterilmiştir (Bkz. Tablo-8). Dikmen’de hem yatak başına hem de hekim başına düşen hasta sayısı Sinop ve TR82 ortalamalarından yüksektir. Bunun nedeni ilçe içinde yeterli düzeyde sağlık kurumu ve ekibinin olmamasından kaynaklanmaktadır. Bebek ölüm hızı, bir yıl içinde canlı doğup 1 yaşını doldurmadan ölen çocukların, o yıla ait canlı doğumlar içindeki payıdır⁴. Bir ülkedeki en önemli sağlık göstergelerinden biridir. Bölge içinde bebek ölüm oranları, TR82 için ‰8,4 iken Sinop için ‰11,7’dir. Bu sayı Dikmen için ise her bin bebekte 21,7 bebektir. Bebek ölüm oranının fazla olmasında ilçede yeterli sağlık personeli ve kurumunun olmamasından kaynaklanmaktadır. İlçe halkı sağlık hizmeti almak için genellikle daha uzakta olmasına rağmen ulaşımı daha kolay olduğu için Samsun, Bafra’ya gitmektedir.

Tablo-8: Bölgede Sağlık Kuruluşları ve Uzman Personel Sayıları, 2011

		Dikmen	Sinop	TR82	
Hastane Sayısı	Kamu	-	7	29	
	Özel	-	-	4	
	Toplam	-	7	33	
Yatak Sayısı	Kamu	-	500	1.439	
	Özel	-	-	243	
	Toplam	-	500	2.043	
Hekim Sayısı	Kamu	Uzman	-	96	319
		Pratisyen	3	125	304
		Toplam	3	221	623
	Özel	Uzman	-	-	84
		Pratisyen	-	3	20
		Toplam	-	3	104
Hasta Sayısı	Kamu	16.652	1.639.476	3.911.051	
	Özel	-	-	557.900	
	Toplam	16.652	1.639.476	4.468.951	
Yatak Başına Hasta Sayısı		0	3.279	2.187	
Hekim Başına Hasta Sayısı		5.551	7.319	6.147	
Toplum Sağlığı Merkezi Sayısı		1	9	41	
Bebek Ölüm Oranı (‰)		21,7	11,7	8,4	
Eczane Sayısı		1	68	233	

Kaynak: TR82 Bölgesi İl Sağlık Müdürlükleri

2.5. Spor

Dikmen’de, spor tesisi bulunmamasına rağmen, toplamda 20 adet lisanslı sporcu bulunmaktadır (Bkz. Tablo-9).

Tablo-9: Spor Tesisi ve Toplam Lisanslı Sporcu Sayıları, 2011

	Spor Tesisi Sayısı	Toplam Lisanslı Sporcu Sayısı
Dikmen	-	20
Sinop	18	10.504

⁴ UNICEF Türkiye web sitesi, Sözlük, <http://www.unicef.org/turkey/gl/gl1.html>

Kaynak: Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri

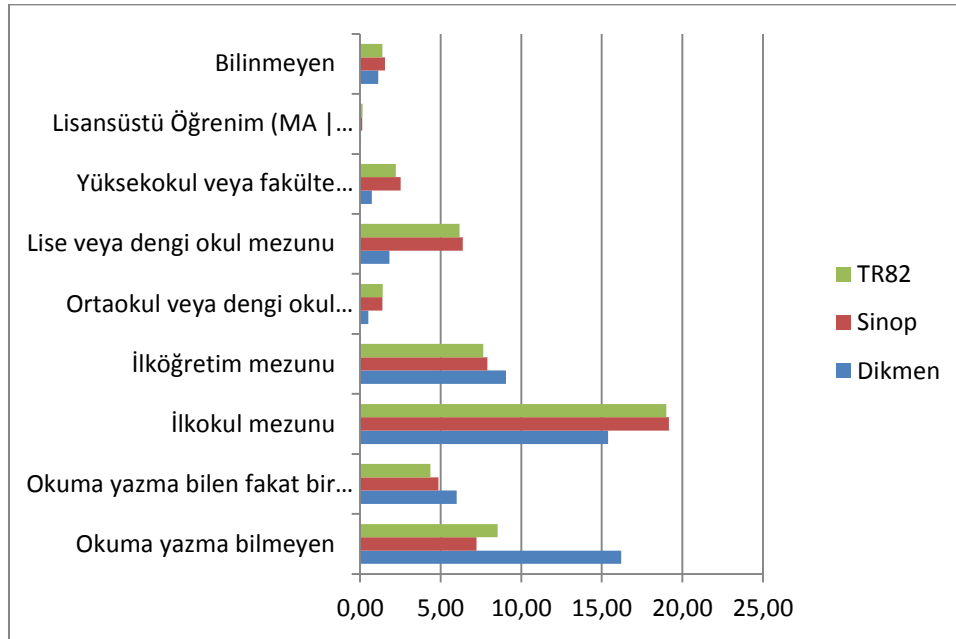
2.6. Toplumsal Cinsiyet ve Kadın

Cinsiyet oranı, bir toplumdaki toplam erkek sayısının toplam kadın sayısına olan oranıdır. Cinsiyet oranı, Dünya'da ve Türkiye'de ortalama olarak 100 kadına 105 erkek gelecek şekilde dengelenmektedir. Dikmen'de ise ortalama olarak 100 kadına 99 erkek düşmektedir ve bu değer Türkiye ortalamasının oldukça altındadır. Erkek sayısındaki azlığın temel belirleyicisi yine çalışma amaçlı bölge dışına göçtür.

Biyolojik cinsiyet kavramından ayrılan toplumsal cinsiyet, farklı zamanlarda farklı cinsiyetlere biçilen toplumsal (sosyal ve ekonomik) rollerle ilgilidir. Kadının statüsü, eğitimi, toplumsal hayata katılımı, istihdamı öne çıkan toplumsal cinsiyet göstergeleridir.

Eğitim açısından cinsiyet değerlendirildiğinde, bölgede birçok eğitim düzeyi için kadın ortalaması, erkek ortalamasından daha düşüktür dolayısıyla bölgede kadın eğitim oranının yetersiz olduğu göze çarpmaktadır. Dikmen'de okullaşma oranı hem kız hem de erkek öğrenciler için yaklaşık yüzde yüzdür. Fakat ilçede okuma yazma bilmeyen, okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmemiş ve ilköğretim mezunu kadınların sayısı Sinop ve TR82 bölgesinden yüksektir. Bunun nedeni ise ilçede bulunan yaşlı nüfusun çok fazla olmasıdır. Buna paralel olarak da daha yüksek eğitim almış kadınların sayısı Sinop ve TR82 bölgesi ortalamasının altındadır. Genç nüfusun Dikmen'de fazla olmasından kaynaklı ilköğretim mezunu oranı biraz fazla olsa da bu durum lise, üniversite ve üstü eğitim için aynı değildir (Bkz. Grafik-9).

Grafik-9: Toplumsal Cinsiyet ve Kadın 15 Yaş Üzeri Eğitim Durumu, 2010

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012).

2.7. Kültür

Dikmen'de faaliyet gösteren müze olmamakla birlikte, ilçede 1 tane kütüphane bulunmaktadır. İlçe merkezinde ve bazı köylerde her yıl Nisan, Temmuz ve Ağustos aylarında Karakucak Güreşleri yapılmaktadır.

2.8. Sivil Toplum Kuruluşları

2.8.1. Dernekler

İlçede faaliyet gösteren 3 derneğin toplamda 60 üyesi bulunmakta olup; üyelerin tamamı erkektir (Bkz. Tablo-10). Kadınların derneklere katılımı, Sinop ve TR82’de olduğu gibi Dikmen’de de gelişmemiştir.

Tablo-10: Bölgede Dernek ve Üye Sayıları, 2010

	Dernek Sayısı	Üye Sayısı				
		Toplam	Erkek	Kadın	Erkek (%)	Kadın (%)
Dikmen	3	60	60	-	100,0	-
Sinop	315	15.327	13.314	2.013	87	13
TR82	1.229	62.477	55.929	6.548	90	10

Kaynak: T.C. İçişleri Bakanlığı, Dernekler Dairesi Başkanlığı

Bölgede faaliyet alanlarına göre derneklerin oranları gösterilmiştir (Bkz. Tablo-11). Dikmen’de öne çıkan dernek türleri spor ve kültür ile alakalı derneklerdir.

Tablo-11: Faaliyet Alanına ve Türüne Göre Dernek Sayıları, 2010

	Dikmen (%)	Sinop (%)	TR82 (%)
Spor	66,7	25,1	19,4
Kültür	33,3	13,3	22,0
Dini Temelli Dernekler	-	21,3	21,2
Hayır İşleri ve Yardımlaşma	-	7,9	3,1
Kalkınma	-	7,9	7,9
Mesleki Dayanışma ve Eğitim	-	3,2	2,6
Toplumsal Hayat	-	7,6	9,0
Dostluk	-	1,3	4,5
Sağlık	-	3,5	3,4
Çevre	-	3,8	1,7
Sosyal	-	0,6	1,2
İmar	-	1,6	1,5
Sivil Haklar	-	-	1,0
Gençlik	-	1,9	1,1
Diğer	-	0,3	0,2
Kadın Dernekleri	-	-	-
Öğrenci	-	0,6	0,3
Uluslararası Etkinlikler	-	-	-

Kaynak: T.C. İçişleri Bakanlığı, Dernekler Dairesi Başkanlığı

2.8.2. Vakıflar

Dikmen’de Sinop ve TR82’nin aksine vakıf faaliyetleri gelişmemiştir. İlçede bulunan tek vakıf, sosyal yardım vakfidir.

Tablo-12: Bölgede Kuruluş Amacına Göre Vakıflar, 2011

Kurum Amacı*	Dikmen	Sinop	TR82
Sosyal Yardım	1	9	43
Bilim-Teknoloji	-	1	1
Dini-Dini Eğitim	-	-	8
Eğitim	-	1	11
Kültür	-	-	5
Sağlık	-	-	3
Sosyal Hizmet	-	-	3
Sosyal, Tarihi ve Kültürel	-	-	3
Spor	-	-	2
Yöresel Kalkınma	-	2	4
Çevre	-	1	2
Toplam	1	12	62

*Birden fazla kuruluş amacı olan vakıflar tabloda mükerrer gösterilmiştir.
Kaynak: Vakıflar Genel Müdürlüğü

2.9. İstihdam ve Sosyal Güvenlik

2.9.1. İstihdam

Bölgeye ait işyeri ve istihdam verileri aşağıda gösterilmiştir (Bkz. Tablo-13). Dikmen’de 1 ve daha fazla işçi çalıştıran işyeri bulunmamaktadır.

Tablo-13: Bölgede İşyeri ve İstihdam Verileri, 2012

		Dikmen	Sinop	TR82
1-9 İşçi Çalıştıran İşyeri	İşyeri Sayısı	-	818	2.552
	İstihdam	-	2.104	6.106
10 ve Üzeri İşçi Çalıştıran İşyeri	İşyeri Sayısı	-	283	1.156
	İstihdam	-	10.821	41.348
Toplam	İşyeri Sayısı	-	1.101	3.708
	İstihdam	-	12.925	47.454

Kaynak: Kastamonu, Çankırı ve Sinop Çalışma ve İş Kurumu Müdürlükleri

2.9.2. Sosyal Güvenlik

Bölgeye ait sosyal güvenlik istatistikleri aşağıda gösterilmiştir. Sosyal Güvenlik Kurumu’ndan temin edilen veriler Dikmen’i yansıtamamaktadır (Bkz. Tablo-14).

Tablo-14: Bölgede Sosyal Güvenlik İstatistikleri, 2011

	SGK Kapsamında Aktif Çalışan Sayısı	Toplam Sosyal Güvenlik Kapsamı (Yeşil Kartlılar Hariç)	2022 Sayılı Kanun Kapsamında Olanlar ⁵	Yeşil Kart Sahipleri	1+ işçi Çalıştıran İşyeri Sayısı
Sinop	22.750	167.414	9.213	19.429	3.389
TR82	142.428	477.039	29.907	63.051	11.668

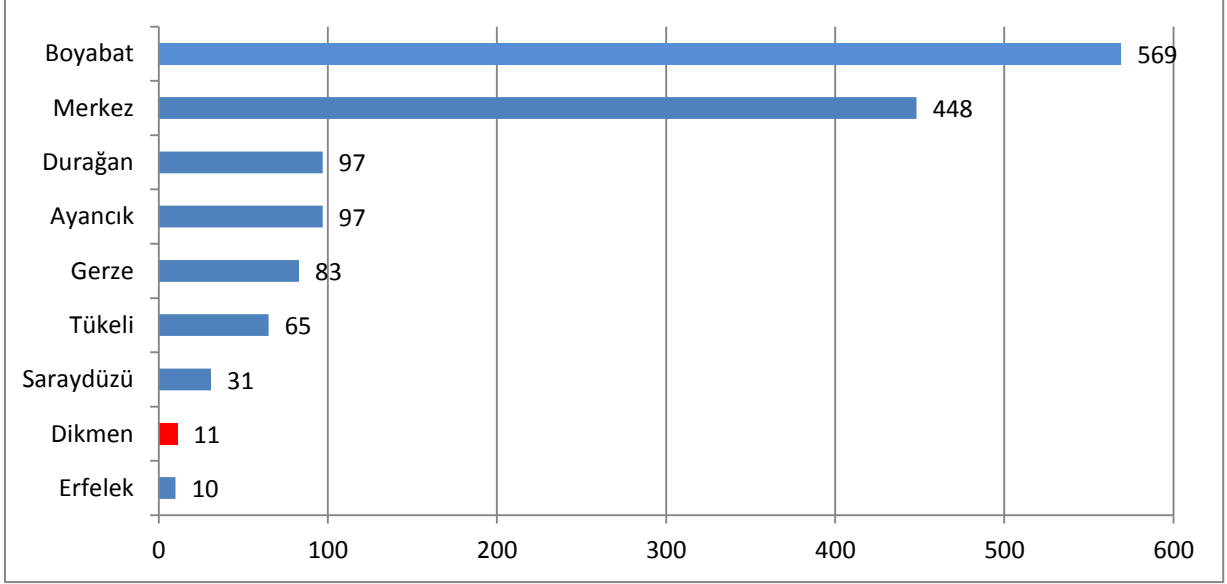
Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlükleri, 2012

⁵ 2022 Sayılı, 65 yaşını doldurmuş, muhtaç, güçsüz ve kimsesiz Türk vatandaşlarına aylık bağlanması hakkında kanun.

3. Ekonomik Yapı

Sinop'ta iktisadi işletmelerin ilçelere göre dağılımı 2012 yılı için gösterilmiştir (Bkz. Grafik-10). İlçelerdeki faal olan işletme sayılarından yola çıkarak Sinop ilinde bölgelerarası gelişmişlik düzeyleri anlaşılabilir. Buna göre en çok işletme Boyabat ve Sinop il merkezinde bulunmaktadır. Dikmen'de ise 11 işletme bulunmakta olup; il genelinde işletme sayısı bakımından sekizinci sırada yer almaktadır.

Grafik-10: İşletmelerin İlçelere Göre Dağılımı, 2012

Kaynak: Sinop ve Boyabat TSO

Şirket türleri genel olarak; şahıs şirketleri, sermaye şirketleri, kooperatifler ve diğer şirketler şeklinde sınıflandırılabilir. Bölgedeki şirket yapısı incelendiğinde, Dikmen'de 2 şahıs ve 9 sermaye şirketinin mevcut olduğu anlaşılmaktadır (Bkz. Tablo-15).

Tablo-15: Bölgedeki Şirket Türleri, 2012

	Şahıs Şirketi	Sermaye Şirketi	Kooperatif	Diğer
Dikmen	2	9	-	-
Sinop	545	726	122	1
TR82	2.266	3.078	550	17

Kaynak: Çankırı, Kastamonu, İnebolu, Taşköprü, Tosya, Sinop, Boyabat TSO

Bölgede esnaf faaliyet alanlarının dağılımına bakılınca hizmetle ilgili meslek kolları öne çıkmaktadır (Bkz. Tablo-16). Dikmen'de bu meslek koluna dâhil olan en çok esnaf bakkal, çorba dükkânı ve fırın gibi işlerle uğraşmaktadırlar. İmalat ve tamiratla ilgili meslek kolunda faaliyet gösteren esnafa ise en çok marangozluk ve dülgerlik gibi işlerle uğraşmaktadırlar.

Tablo-16: Bölgedeki Esnaf Faaliyet Alanlarının Dağılımı, 2012

	Bilinmeyen	Hizmetle İlgili Meslek Kolları	İmalat ve Tamiratla İlgili Meslek Kolları
Dikmen/TR82 (%)	0,5	0,6	0,1
Sinop/TR82(%)	9,9	27,3	25,6
TR82*	212	18.643	9.698

* Değer yüzde değil tam sayıdır.

Kaynak: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Esnaf ve Sanatkarlar Odasına Kayıtlı İşletmeler

2012 yılı için Dikmen’de işletmelerin NACE sınıflandırmasına göre faaliyet alanları, Tablo-17 ile gösterilmiştir. Tabloya göre Dikmen’de öne çıkan faaliyet alanları spesifik olarak; gıda ürünlerinin imalatı, ağaç ve mantar ürünleri imalatıdır. İlçenin ormanlık bir bölge yer alması sebebiyle ağaç ve ağaç ürünleri işletmeleri ilçe için bir hayli önem arz etmektedir. Bu işletmeler genelde ormandan kesilen ağacı tomruk haline getirip satmaktadır. Ağacı biraz daha fazla işleyerek kereste haline getiren sadece bir tane işletme bulunmaktadır. Hammaddeye yakınlığı nedeniyle Dikmen’de ağaç sektörü büyük bir potansiyel barındırmaktadır. Buarada ağaç sektörü geliştirilerek katma değeri daha yüksek ürünler işlenebilir.

Tablo-17: Dikmen’de İşletmelerin Nace Sınıflandırmasına Göre Faaliyet Alanları, 2012

Nace Faaliyet Adı	Nace Kodu (2'li)	İşletme Sayısı
Gıda ürünlerinin imalatı	10	5
Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden	16	2
Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	1	1
Giyim eşyalarının imalatı	14	1
Bina inşaatı	41	1
Perakende ticaret (Motorlu taşıtlar ve motosikletler hariç)	47	1

Kaynak: Sinop TSO

3.1. Tarım ve Hayvancılık

3.1.1. Tarımsal Yapı ve Alan

Dikmen, 77.817 dekar tarım alanı ile Sinop tarım alanının %8,42'sini karşılamaktadır (Bkz. Tablo-18). Dikmen'de ekilen tarla ve nadas alanı Sinop'un sırasıyla %10,37 ve %5,84'ünü oluşturmaktadır. Sebze bahçeleri alanı ve meyve alanı toplam tarımsal alan verileri ile paralellik göstermekte ve Sinop içerisindeki payı %2,09 ve %2,43'tür. Dikmen'in TR82 Düzey 2 Bölgesindeki payı irdelendiğinde meyve alanı %0,45 olup; meyveyi ancak geçimlerini sağlayacak kadar ürettikleri anlaşılmaktadır.

Tablo-18: Dikmen, Sinop ve TR82'de Tarım Alanları, 2010 (Dekar olarak)

	Toplam Alan	Ekilen tarla alanı	Nadas alanı	Sebze bahçeleri alanı	Meyve bahçeleri alanı
Dikmen	77.817	59.496	17.000	637	684
Sinop	923.770	573.962	291.261	30.455	28.092
TR82	4.529.330	3.022.209	1.230.123	124.602	152.396
Dikmen/Sinop*	8,42	10,37	5,84	2,09	2,43
Dikmen/TR82*	1,72	1,97	1,38	0,51	0,45

* Tarımsal alanın yüzdesi olarak.

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

Dikmen, toplam 150 adet traktör ile Sinop traktör varlığının %3,3'üne, bölgedeki toplam traktörün %0,5'ine sahiptir. Sinop traktör varlığı ise bölgenin %14'ünü oluşturmaktadır. Dikmen'de traktör başına ekilen tarım alanı 397 dekar olup; Sinop ve Bölge ortalamasından oldukça yüksektir (Bkz. Tablo-19).

Tablo-19: Traktör Sayısı ve Traktör Başına Ekilen Tarım Alanı, 2010

	Traktör Sayısı (Adet)	Traktör Başına Ekilen Tarım Alanı (Dekar)
Dikmen	150	397
Sinop	4.593	125
TR82	32.836	92

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.2. Bitkisel Üretim

3.1.2.1. Tarla Ürünleri

Dikmen tarla bitkileri üretimi bakımından değerlendirildiğinde tahıllar ve yem bitkilerinin Sinop ve TR82 bölgesi içinde az bir paya sahip olduğu görülmekle birlikte baklagillerin üretim miktarının payı Sinop'un yaklaşık %34'üne ve TR82 Bölgesi'nin ise yaklaşık %2'sine tekabül etmektedir (Bkz. Tablo-20). İlçede baklagillerden nohut, fasulye (kuru) ve fiğ, tahıl olarak yulaf, mısır, buğday ve arpa, yem bitkilerinden yonca ve fiğ üretimi yapılmaktadır (Bkz. Tablo-21).

Tablo-20: Bölgede Ürün Türlerine Göre Ekilen Tarla Alanı ve Üretim Miktarları, 2010

	Dikmen		Sinop		TR82		Dikmen /Sinop*		Dikmen /TR82*	
	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan	Üretim	Ekilen Alan	Üretim
Baklagiller	15.615	1.257	27.834	3.736	105.655	13.121	56,10	33,65	14,78	1,19
Endüstriyel Bitkiler	-	-	1.930	9.296	88.671	365.922	-	-	-	-
Tahıllar	31.181	5.386	409.926	109.496	2.335.263	547.797	7,61	4,92	1,34	0,23
Yağlı Tohumlar	-	-	-	-	15.516	2.488	-	-	-	-
Yem Bitkileri	12.700	10.300	133.616	221.849	428.467	552.015	9,50	4,64	2,96	2,40
Yumru Bitkiler	-	-	656	1.118	48.637	59.134	-	-	-	-
Toplam	59.496	16.943	573.962	345.495	3.022.209	1.540.477	10,37	4,90	1,97	0,56

* Tarımsal alanın yüzdesi olarak

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

Dikmen’de en fazla verim alınan ürün tahıllar grubunda mısır (dane), buğday ve arpadır. Baklagiller grubunda ise verimli ürünler sırasıyla nohut ve kuru fasulyedir. Yem bitkilerinden yonca ve fiğ ise sadece kişisel kullanım için üretilmektedir.

Tablo-21: İlçede Ürün Türlerine Göre Ekilen Alan ve Üretim Miktarları, 2010

Grup Adı	Ürün Adı	Ekilen Alan (Dekar)	Hasat Edilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/da)
Baklagiller	Nohut	40	40	6	150
	Fasulye (Kuru)	75	75	11	147
	Fiğ (Dane)	15.500	15.500	1.240	80
Tahıllar	Yulaf (Dane)	410	410	29	71
	Mısır (Dane)	587	587	161	274
	Buğday (Durum)	4.000	4.000	706	177
	Buğday (Diğer)	23.408	23.408	4.095	175
	Arpa (Diğer)	2.776	2.776	395	142
Yem Bitkileri	Yonca (Yeşil Ot)	200	200	300	-
	Fiğ (Yeşil Ot)	12.500	12.500	10.000	-

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.2.2. Sebze Ürünleri

2010 yılı sebze ürünleri üretimi incelendiğinde, Dikmen’de birçok sebze yetiştirilmekte ancak bir bölümünün üretimi dikkat çekmektedir. Sofralık domates, taze fasulye ve sakız kabağın diğer sebzelerle oranla daha çok üretildiği Tablo-22 ile görülmektedir.

Tablo-22: İlçelere Göre Seçilmiş Sebze Ürünleri, 2010 (Aksi belirtilmedikçe ton olarak)

	Dikmen	Sinop	TR82	Dikmen /Sinop*	Dikmen /TR82*
Domates (Sofralık)	300	21.216	67.038	1,41	0,45
Fasulye (Taze)	144	4.869	15.207	2,96	0,95
Kabak (Sakız)	93	753	1.479	12,35	6,29
Hıyar (Sofralık)	63	17.786	28.174	0,35	0,22
Biber (Sivri)	45	2.730	6.712	1,65	0,67
Lahana (Kara Yaprak)	38	487	817	7,80	4,65
Marul (Kıvırcık)	29	358	1.258	8,10	2,31
Hıyar (Turşuluk)	15	108	250	13,89	6,00
Marul (Göbekli)	13	318	1.295	4,09	1,00
Pırasa	8	1.992	2.817	0,40	0,28

* Toplam üretimin yüzdesi olarak

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.2.3. Meyve Ürünleri

Meyve ürün gruplarının bir bölümü Dikmen’de üretilmemekle birlikte erik, ceviz, elma ve armut en çok üretilen meyvelerdendir (Bkz. Tablo-23). TR82 bölgesi içerisinde en çok paya sahip olan meyve ise eriktir. Dikmen ilçesi bulunduğu bölge itibarıyla dağlık ve engebeli bir arazi üzerine kurulmuştur. Bu özelliği Dikmen’de tarım yapılacak alanların sınırlı olmasına ve tarımda su sorununun doğmasına neden olmuştur. İlçe de tarımı artırmak, geçim kaynağı haline getirmek ve tarımdan verim elde etmek için meyvecilik bir alternatif olabilir. Fakat meyveciliğin emek isteyen bir tarım sektörü olması ve ilçedeki nüfusun genellikle yaşlılardan oluşması engel teşkil etmektedir.

Tablo-23: İlçelere Göre Seçilmiş Meyve Ürünleri, 2010 (Aksi belirtilmedikçe ton olarak)

	Dikmen	Sinop	TR82	Dikmen/Sinop*	Dikmen /TR82*
Erik	174	1.362	6.187	12,78	2,81
Ceviz	142	1.976	7.444	7,19	1,91
Elma (Diğer)	127	1.843	8.557	6,89	1,48
Armut	90	3.065	9.013	2,94	1,00
Fındık	29	1.439	5.750	2,02	0,50
Ayva	26	470	1.476	5,53	1,76
Kiraz	14	1.402	5.979	1,00	0,23
Dut	11	1.014	2.132	1,08	0,52
İncir	9	993	1.526	0,91	0,59
Kızılcık	4	713	1.300	0,56	0,31
Trabzon Hurması	1	25	68	4,00	1,47
Vişne	1	106	1.691	0,94	0,06

* Toplam üretimin yüzdesi olarak
Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.3. Hayvansal Üretim

3.1.3.1. Büyükbaş Hayvan Varlığı

Yıllar itibariyle Dikmen'in sığır varlığı incelendiğinde 2006-2010 yılları arasında toplam sığır sayısında bir artış gözlenmektedir. Dikmen, Sinop ve Bölgede toplam sığır sayılarında düşüş gözlenirse de yerli ırkı sayılarında yıllar itibariyle sabit bir ivme görülmektedir. 2010 yılı itibarıyla Dikmen yerli ırkları bakımından, Sinop'ta ve Bölgede sırasıyla %7,95 ve %1,81'lik bir paya sahiptir (Bkz. Tablo-24). İlçe de büyükbaş hayvancılık dağlık arazi ve yem sıkıntısı yüzünden sınırlı olup, sadece hayvanın gezmesini gerektirmeyen ve besi olarak ahırlarda yetiştirilen süt inekleri (Holstein inek türü) gibi türler yetiştirilebilmektedir.

Tablo-24: Yıllar İtibariyle Büyükbaş Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

	Hayvan Adı	2006	2007	2008	2009	2010	
Dikmen	Sığır	Kültür	51	105	115	115	115
		K. Melezi	2.100	1.275	1.188	1.188	1.188
		Yerli	2.874	2.660	2.394	2.394	2.394
		Toplam	5.025	4.040	3.697	3.697	3.697
	Manda	46	275	60	40	40	
Sinop	Sığır	Kültür	9.075	9.412	8.669	6.727	11.500
		K. Melezi	46.857	44.803	41.887	41.364	39.115
		Yerli	37.522	33.761	29.985	30.892	30.111
		Toplam	93.454	87.976	80.541	78.983	80.726
	Manda	3.340	2.804	1.881	1.713	1.132	
TR82	Sığır	Kültür	88.937	92.614	97.133	94.506	99.809
		K. Melezi	211.793	186.102	186.935	180.193	174.555
		Yerli	167.586	169.755	151.931	133.485	132.188
		Toplam	468.316	448.471	435.999	408.184	406.552
	Manda	5.749	5.152	4.087	3.440	2.906	
Dikmen/Sinop*	Sığır	Kültür	0,56	1,12	1,33	1,71	1,00
		K. Melezi	4,48	2,85	2,84	2,87	3,04
		Yerli	7,66	7,88	7,98	7,75	7,95
		Toplam	5,38	4,59	4,59	4,68	4,58
	Manda	1,38	8,23	2,14	2,13	2,34	
Dikmen/TR82*	Sığır	Kültür	0,06	0,11	0,12	0,12	0,12
		K. Melezi	0,99	0,69	0,64	0,66	0,68
		Yerli	1,71	1,57	1,58	1,79	1,81
		Toplam	1,07	0,90	0,85	0,91	0,91
	Manda	0,80	4,78	1,16	0,98	1,16	

* Toplam hayvan sayısının yüzdesi olarak
Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.3.2. Küçükbaş Hayvan Varlığı

Küçükbaş hayvan varlığı bakımından Dikmen'in payı gerek Sinop gerekse de bölge içindeki payı dalgalı bir seyir izlemektedir (Bkz. Tablo-25). Yıllar itibarıyla Dikmen ve TR82'deki hayvan sayısında azalmalar meydana gelmişse de Sinop'ta 2010 yılında küçükbaş hayvan varlığı ciddi bir artış göstererek 2006 yılındaki sayılara yaklaşmıştır. 2010 yılı itibarıyla Dikmen'deki keçi varlığının Sinop ve bölge içerisindeki payı sırasıyla %7,36 ve %3,21'dir. Dikmen'in arazi yapısı küçükbaş hayvan beslemeye uygun olup, en çok Karayaka cinsi koyunlar yetiştirilmektedir.

Tablo-25: Yıllar İtibarıyla Küçükbaş Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

	Hayvan Adı	2006	2007	2008	2009	2010
Dikmen	Koyun	11.806	7.670	6.920	6.920	6.920
	Keçi (Kıl+Tiftik)	894	1.636	1.419	1.325	1.325
Sinop	Koyun	100.940	98.286	55.190	53.711	93.269
	Keçi (Kıl+Tiftik)	13.527	11.308	10.926	11.429	18.013
TR82	Koyun	288.544	264.641	209.529	182.678	216.532
	Keçi (Kıl+Tiftik)	52.521	45.761	44.765	36.277	41.219
Dikmen/Sinop*	Koyun	11,70	7,80	12,54	12,88	7,42
	Keçi (Kıl+Tiftik)	6,61	14,47	12,99	11,59	7,36
Dikmen/TR82*	Koyun	4,09	2,90	3,30	3,79	3,20
	Keçi (Kıl+Tiftik)	1,70	3,58	3,17	3,65	3,21

* Toplam hayvan sayısının yüzdesi olarak
Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.3.3. Arıcılık

Dikmen, 2010 verilerine göre 2.065 kovanla Sinop'taki toplam kovanın yaklaşık %10,59'una sahiptir. Dikmen, aynı zamanda, bölge arı kovani sayısının yaklaşık %2,14'ünü oluşturmaktadır (Bkz. Tablo-26). İlçede genellikle Karakovan balı üretilmektedir. 2006-2010 yılları arasında Bölge ve Sinop genelinde olduğu gibi Dikmen'de de arı kovan sayısı azalma eğilimindedir. İlçe dağlar arasında yer aldığından kapalı bir alan özelliği sumaktadır. Bu özelliği ile arıcılığa uygun olup, verimli ve kaliteli bal üretimi sağlamaktadır.

Tablo-26: Yıllar İtibarıyla Bölgede Arı Kovani Sayısı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

	2006	2007	2008	2009	2010
Dikmen	3.155	2.805	2.665	2.665	2.065
Sinop	22740	22330	22312	21791	19496
TR82	121.675	111.505	113.139	118.565	96.316
Dikmen/Sinop*	13,87	12,56	11,94	12,23	10,59
Dikmen/TR82*	2,59	2,52	2,36	2,25	2,14

* Toplam kovan sayısının yüzdesi olarak
Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.3.4. Kanatlı Hayvan Varlığı

Dikmen’de kanatlı hayvan varlığı incelendiğinde, ilçede et tavukçuluğunun 2009’da açılan tavukçuluk işletmeleriyle çok büyük önem kazandığı Tablo-27 ile görülmektedir. 2009 verilerine göre Sinop’ta bulunan et tavukçuluğunun tamamı Dikmen’de üretilmektedir. Bu oran TR82 bölgesi için %4,58’dir. Fakat şuan da ilçede et tavukçuluğu üretimi yapan bir işletme bulunmamaktadır. Fakat İlçe hem lojistik ve ulaşım ağı açısından hem de teşvik bölgesi olmasından dolayı tavukçuluk üretimine uygundur.

Tablo-27: Yıllar İtibariyle Kanatlı Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

	Hayvan Adı	2006	2007	2008	2009	
Dikmen	Kanatlı	Et Tavuğu	-	140	130	44.300
		Ymrt. Tavuğu	11.000	4.400	4.200	4.200
		Hindi	800	-	-	-
		Ördek	65	25	22	22
		Kaz	400	27		19
		Toplam	12.265	4.592	4.371	48.541
Sinop	Kanatlı	Et Tavuğu	10.050	2.550	7.950	44.300
		Ymrt. Tavuğu	196.000	145.200	117.400	119.870
		Hindi	7.720	4.659	5.050	4.850
		Ördek	430	330	497	975
		Kaz	1.415	1.054	965	901
		Toplam	215.615	153.793	131.862	170.896
TR82	Kanatlı	Et Tavuğu	2.385.578	856.901	957.195	967.214
		Ymrt. Tavuğu	625.903	529.170	541.112	563.075
		Hindi	37.338	27.172	24.955	21.984
		Ördek	9.755	7.117	7.266	6.694
		Kaz	7.938	4.800	4.637	4.012
		Toplam	3.066.512	1.425.160	1.535.165	1.562.979
Dikmen/Sinop*	Kanatlı	Et Tavuğu	-	5,49	1,64	100,00
		Ymrt. Tavuğu	5,61	3,03	3,58	3,50
		Hindi	10,36	-	-	-
		Ördek	15,12	7,58	4,43	2,26
		Kaz	28,27	2,56	1,97	2,11
		Toplam	5,69	2,99	3,31	28,40
Dikmen/TR82*	Kanatlı	Et Tavuğu	-	0,02	0,01	4,58
		Ymrt. Tavuğu	1,76	0,83	0,78	0,75
		Hindi	2,14	-	-	-
		Ördek	0,67	0,35	0,30	0,33
		Kaz	5,04	0,56	0,41	0,47
		Toplam	0,40	0,32	0,28	3,11

* Toplam hayvan sayısının yüzdesi olarak
Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.3.5. Hayvansal Üretim Miktarları

Dikmen’de büyükbaş ve küçükbaş et üretimi sınırlı miktarda gerçekleştirilmek olup; Sinop ili genelinde et üretimi düşüş eğilimi göstermektedir (Bkz. Tablo-28). Özellikle küçükbaş et üretiminde Dikmen hem Sinop’un %14,31’lik ihtiyacını karşılarken, TR82 bölgesinin %9,58’lik ihtiyacını karşılayarak önemini göstermektedir.

Tablo-28: Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Et Üretimi (Ton) (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

		2007	2008	2009
Dikmen	Büyük Baş Et	107,92	92,63	92,63
	Küçük Baş Et	45,60	39,92	39,92
Sinop	Büyük Baş Et	1.454,02	1.016,92	1.020,63
	Küçük Baş Et	368,73	308,69	278,94
TR82	Büyük Baş Et	6.555,67	4.262,24	4.020,96
	Küçük Baş Et	736,10	517,43	416,76
Dikmen/Sinop*	Büyük Baş Et	7,42	9,11	9,08
	Küçük Baş Et	12,37	12,93	14,31
Dikmen/TR82*	Büyük Baş Et	1,65	2,17	2,30
	Küçük Baş Et	6,19	7,72	9,58

* Toplam üretimin yüzdesi olarak

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

İlçenin yıllar bazında büyükbaş ve küçükbaş süt üretimi incelendiğinde üretimin istikrarlı bir seyir izlediği görülmektedir. 2010 yılı verilerine göre Dikmen, küçükbaş süt üretiminde Sinop’un %6,79’unu, TR82’nin ise 2,62’sini karşılamaktadır (Bkz. Tablo-29).

Tablo-29: Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Süt Üretimi (Ton olarak) (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

		2007	2008	2009	2010
Dikmen	Büyük Baş Süt	2.703,8	2.511,8	2.511,8	2.511,8
	Küçük Baş Süt	267,5	231,5	203,7	203,7
Sinop	Büyük Baş Süt	69.828,1	59.274,7	62.541,9	61.007,7
	Küçük Baş Süt	3.271,6	1.599,6	1.454,4	2.998,2
TR82	Büyük Baş Süt	433.178,2	409.751,1	409.959,6	429.426,4
	Küçük Baş Süt	8.545,3	6.605,9	6.024,5	7.776,8
Dikmen/Sinop*	Büyük Baş Süt	3,87	4,24	4,02	4,12
	Küçük Baş Süt	8,18	14,47	14,00	6,79
Dikmen/TR82*	Büyük Baş Süt	0,62	0,61	0,61	0,58
	Küçük Baş Süt	3,13	3,50	3,38	2,62

* Toplam üretimin yüzdesi olarak

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

Dikmen’in yıllara göre hayvansal ürün üretimleri değerlendirildiğinde yumurta, bal ve deri üretiminde düşüş gözlemlenmektedir. 2010 verilerine göre, Dikmen özellikle bal, büyükbaş ve küçükbaş deri üretiminde hem Sinop hem de TR82 bölgesi için önem arz etmektedir. Dikmen’de üretilen bal Sinop’un %21,20’sini, TR82 bölgesinin ise %4,8’ini karşılamaktadır. Bu oranlar büyükbaş deri üretiminde Sinop için %9,17 iken TR82 bölgesi için %3,02’dir. Dikmen ilçesi süt ve et üretiminde olduğu gibi küçükbaş deri üretiminde de hem Sinop hem de TR82 bölgesinde öne çıkmaktadır. Dikmen’de üretilen küçükbaş derileri Sinop’un yaklaşık %12’sini, TR82 bölgesinin ise %8,63’ünün ihtiyacını karşılamaktadır (Bkz. Tablo-30).

Tablo-30: Yumurta, Bal, Bal Mumu ve Deri Üretimi (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

		2007	2008	2009
Dikmen	Yumurta (1000 Adet)	792	756	756
	Bal (Ton)	51	51	51
	Bal Mumu (Ton)	0	0	0
	B.Baş Deri (Adet)	727	627	627
	K.Baş Deri (Adet)	2.345	2.057	2.057
Sinop	Yumurta (1000 Adet)	20.822	16.982	15.755
	Bal (Ton)	235	245	238
	Bal Mumu (Ton)	10	9	9
	B.Baş Deri (Adet)	8.724	6.957	6.839
	K.Baş Deri (Adet)	24.687	18.715	17.181
TR82	Yumurta (1000 Adet)	82.650	94.881	96.384
	Bal (Ton)	806	1.278	1.053
	Bal Mumu (Ton)	48	65	53
	B.Baş Deri (Adet)	32.478	21.847	20.734
	K.Baş Deri (Adet)	43.214	29.486	23.826
Dikmen/Sinop*	Yumurta	3,80	4,45	4,80
	Bal	21,73	20,60	21,20
	Bal Mumu	0,15	0,14	0,15
	B.Baş Deri	8,33	9,01	9,17
	K.Baş Deri	9,50	10,99	11,97
Dikmen/TR82*	Yumurta	0,96	0,80	0,78
	Bal	6,33	3,95	4,80
	Bal Mumu	0,03	0,02	0,02
	B.Baş Deri	2,24	2,87	3,02
	K.Baş Deri	5,43	6,98	8,63

* Toplam üretimin yüzdesi olarak

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.4. Su Ürünleri Üretim Miktarları

Dikmen, Karadeniz'e kıyısı bulunan bir ilçe olmasına rağmen, dağların kıyıya yakın ve paralel olmasından dolayı limanı veya balıkçı barınağının olmaması aktif olarak su ürünleri üretiminin engellenmesine neden olmuştur. Fakat bu konumu, Dikmen'e avantaj sağlamış ve balık unu ve balık yağı fabrikalarının ilçeye kurulmasına izin vermiştir. Dikmen ilçesinde, Sinop ilinin kalkınmada birinci öncelikli iller arasında yer almasına bağlı olarak devlet desteği ile Güzelceçay Mevkii'nde kurulmuş balık unu ve yağı fabrikaları bulunmaktadır.

2006 yılında Yıldırım tarafından yapılan bir araştırmaya göre, Sinop ilinde bulunan balık unu yağı fabrikaları 2003-2004 yılında 62431 ton hamsi işlemiş ve 9394 ton balık unu, 5.618.000 lt balık yağı üretmişlerdir. Hem üretilen balık unu hem de balık yağı oranı Türkiye üretiminin %52'sidir⁶. Bu üretimiyle Türkiye balık unu ve yağı üretiminin en büyük merkezidir. Sinop'ta aktif halde çalışan 6 balık unu ve yağı fabrikası bulunmaktadır. Bu sayı ile Türkiye genelinde %60'lık bir paya sahiptir. Balık

⁶ Yıldırım, Ö., 2006, Sinop İli Balık Unu-Yağı Fabrikalarının Mevcut Durumu ve Türkiye Balık Unu-Yağı Üretimindeki Yeri, Fırat Üniv. Fen ve Müh. Bil. Dergisi, 18 (2), ss.197-203

ununun kimyasal yapısı ortalama %71 protein, %9 yağ, %9 nem ve %11 külden oluşmaktadır⁷. Bu fabrikalar hem yurt içi hem de yurt dışına satış yapmaktadırlar. Alıcılar balık unu ve yağın su ürünleri ve kanatlı yemlerinde hammadde olarak kullanmaktadırlar. Ayrıca, balık yağının bir kısmı ilaç, deri ve boya sanayinde kullanılmaktadır.

Türkiye balık unu ve yağı fabrikaları, Karadeniz Bölgesi'nde hamsi balığının yoğun bulunmasına dayalı olarak kurulmuştur. Hamsinin yılın belli aylarında yoğun olarak avlanması tüketimin yaygınlaştırılmasında önemli sorunlar oluşturmaktadır. Hamsinin taze veya işlenmiş halde tüketiciye ulaştırılmasında soğuk zincirin yeterli olmayışı, tüketimin yıl içine yayılması yerine, avcılık sezonu ile sınırlı kalmasına neden olmaktadır. Fabrikaların tamamen hamsiye bağlı olarak üretim faaliyetlerini sürdürmeleri, bu sektörün uzun vadede verimsiz çalışmasına sebep olmuş ve gereksinim duyulan balık unu miktarının sadece %32,3'ü bu fabrikalardan karşılanabilmiştir. Fakat balık sektöründeki

3.2. Orman ve Ormancılık

Dikmen bölgesinde⁸ yer alan orman ve orman ürünleri incelendiğinde 2008 - 2010 yılları arasında endüstriyel odun üretiminin arttığı dikkat çekmektedir. Ayrıca Dikmen bölgesinde endüstriyel odunun yakacak odundan daha önemli olduğu görülmektedir (Bkz. Tablo-31). 2010 verilerine göre Sinop'ta üretilen endüstriyel odunun %23,22'si ve yakacak odunun %32,6'sı Dikmen bölgesinden sağlanmaktadır. Ormancılık genelde ağaç kesimi ve bu ağaçların tomruklar haline getirilerek satılması şeklinde yapılmaktadır. Tomruğu kereste haline getirerek satan çok az işletme vardır. Ağaçların işlenmeden ve fırınlanmadan satılması elde edilen katma değer de düşük olmasına neden olmaktadır. Dikmen hem 30.000m³'lük odun deposu hem de hammaddeye yakınlığı ile katma değeri yüksek ağaç ve ağaç ürünlerinin işlenmesi ve fırınlanması potansiyeline sahiptir.

Tablo-31: Ormandan Elde Edilen Endüstriyel ve Yakacak Odun Miktarları

	2008		2009		2010	
	Endüstriyel Odun	Yakacak Odun	Endüstriyel Odun	Yakacak Odun	Endüstriyel Odun	Yakacak Odun
	m ³	Ster	m ³	Ster	m ³	Ster
Dikmen*	92.994	10.325	121.769	8.807	118.410	8.679
Sinop	428.196	33.729	443.576	27.102	510.053	26.621
TR82	1.533.284	137.667	1.686.614	134.687	1.856.573	130.525
Dikmen/Sinop**	21,72	30,61	27,45	32,50	23,22	32,60
Dikmen/TR82**	6,07	7,50	7,22	6,54	6,38	6,65

* Sinop Merkez, Gerze, Dikmen ve Erfelek ilçelerindeki miktarları kapsamaktadır.

** Toplam üretimin yüzdesi olarak

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü, Ankara ve Kastamonu Orman Bölge Müdürlükleri Verileri

3.3. Sanayi

Dikmen'de Organize Sanayi Bölgesi veya Küçük Sanayi Sitesi bulunmamaktadır.

3.3.1. İlçede Öne Çıkan Sektörler

Dikmen'de imalat sanayinde faaliyet gösteren işletme sayısı 8 olup; ilgili işletmelerin faaliyet alanları aşağıda gösterilmiştir (Bkz. Tablo-32). İlçede bulunan bu işletmelerin 5 tanesi balık ve diğer deniz ürünlerinin işlenmesi ve saklanması ile ilgilidir. Geri kalanlar ise ağaç mamullerinin ve giyim eşyalarının üretimi olarak karşımıza çıkmaktadır.

⁷ Yıldırım, Ö., 2006, Sinop İli Balık Unu-Yağı Fabrikalarının Mevcut Durumu ve Türkiye Balık Unu-Yağı Üretimindeki Yeri, Fırat Üniv. Fen ve Müh. Bil. Dergisi, 18 (2), ss.197-203

⁸ Gerze Bölgesi, Sinop Merkez, Gerze, Dikmen ve Erfelek ilçelerini kapsamaktadır.

Tablo-32: Dikmen’de İmalat Alanında Faaliyet Gösteren İşletmelerin Dağılımı, 2012

Nace Kodu 2'li	Nace Kodu 4'lü	Nace Kodu 6'lı	Nace Faaliyet Adı	Dikmen
10	1020	102003	İnsan tüketimi veya hayvan yemi amacıyla balık kaba unlarının üretilmesi	3
16	1610	161001	Kereste imalatı (ağaçların biçilmesi, planyalanması, rendelenmesi ve şekillendirilmesi faaliyetleri) (bıçkıcılık, hızarçılık, vb. ile boya, kimyasal madde, vb. koruyucular emdirilmiş tel ve elektrik direkleri, kazıklar, sııklar dahil)	2
10	1020	102002	Balık, kabuklu deniz hayvanı ve yumuşakçaların işlenmesi	1
10	1020	102099	Diğer balık, kabuklu deniz hayvanları ve yumuşakçaların işlenmesi ve saklanması	1
14	1413	141301	Erkek, kadın ve çocuklar (okul önlükleri dahil) için dokunmuş, örme ve kroşe örgü vb. kumaştan, dantelden yapılmış diğer dış giyim eşyası imalatı	1

Kaynak: Sinop TSO

Dikmen’de esnaf faaliyet alanında öne çıkan sektörler Tablo-33 ile gösterilmiştir. İlçede genel olarak hizmet sektörü gelişmiştir. Ulaştırma hizmeti veren esnaf işletmesi sayısı diğer alanlarda faaliyet gösteren işletme sayılarında yüksektir.

Tablo-33: Dikmen’de Sektör Bazında Öne Çıkan Firmalar, 2012

Meslek Kolu	İşletme Sayısı
Ulaştırma Hizmetleri	75
Gıda Maddeleri İle İlgili Hizmetler	24
Ağaçtan Mamul Eşya	5
Sağlık, Temizlik, Güzellik Ve Bakım Hizmetleri	5
Haberleşme, Dinlenme, Barınma Ve Eğlence Hizmetleri	5

Kaynak: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Esnaf ve Sanatkârlar Odasına Kayıtlı İşletmeler

Sektör bazında esnaf işletmeleri sayısı tablo Tablo-34 ile belirtilmiştir. Buna göre, ilçede en çok ulaştırma hizmetleri, gıda maddeleri gelişmiştir. İmalat sektöründe faaliyet gösteren esnaf sayısı hizmet sektöründe faaliyet gösteren esnaf sayısından görece düşüktür.

Tablo-34: Dikmen’de Sektör Bazında Firma Sayısı, 2012

Meslek Kolu	İşletme Sayısı
Ulaştırma Hizmetleri	75
Gıda Maddeleri İle İlgili Hizmetler	24
Ağaçtan Mamul Eşya	5
Haberleşme, Dinlenme, Barınma Ve Eğlence Hizmetleri	5
Sağlık, Temizlik, Güzellik Ve Bakım Hizmetleri	5
Gıda Maddeleri	2
Giyim Ve Kuşamla İlgili Hizmetler	2
Madeni Eşya Ve Makina	2
Yapı Sanatları	2
Elektrik Ve Elektronik Aletler	1
Kağıt, Kırtasiye Ve Basımla İlgili Hizmetler	1
Kağıt, Kırtasiye Ve Basımla İlgili Sanatlar	1

Kaynak: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Esnaf ve Sanatkârlar Odasına Kayıtlı İşletmeler

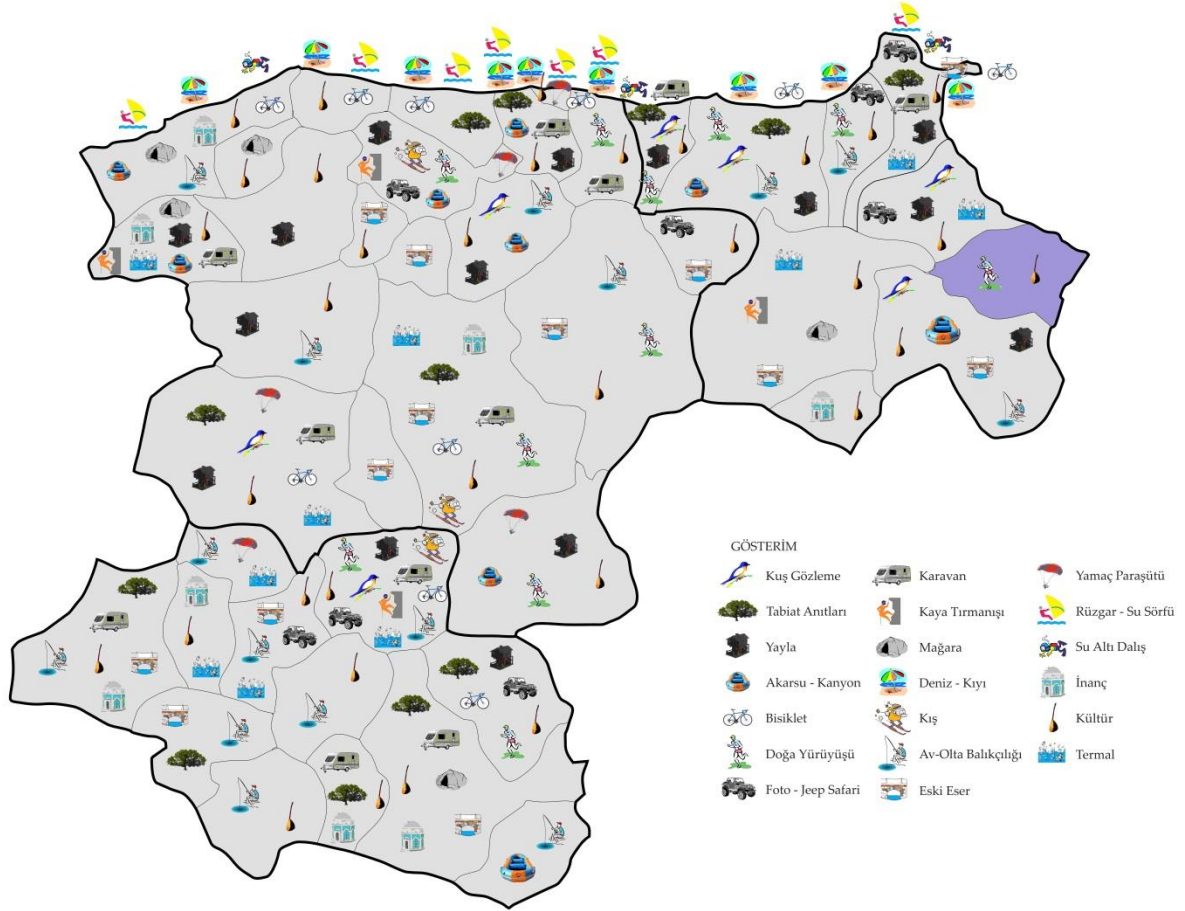
3.4. Madencilik

İlçede maden rezervi ya da madencilikle alanında faaliyet gösteren işletme bulunmamaktadır. Sadece bir adet mıcır ve taş tozu üretimi yapan bir firma bulunmaktadır.

3.5. Turizm

Dikmen, yeşil coğrafyası, denize kıyısı olması ve kültürü ile birçok turizm türü için oldukça elverişlidir (Bkz. Şekil-1). Dikmen’de özellikle doğa yürüyüşleri, deniz – kıyı turizmi ve yılda 3 kez yapılan güreş festivalleri ile kültür turizmi yapılmaktadır.

Şekil-1: Bölgede Turizm Varlığı

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri verileri kullanılarak tarafımızca çizilmiştir.

Dikmen’de konaklanabilecek bir otel, pansiyon, tatil köyü veya kamping alanı bulunmazken 18 yatak kapasiteli bir öğretmenevi bulunmaktadır. Dışardan çok fazla turist almayan Dikmen’de konaklama kapasitesinin ve çeşidinin az olması beklenen bir durumdur.

Tablo-35: Dikmen Konaklama Kapasitesi, 2012

	Dikmen	Sinop	TR82	Dikmen/ Sinop*	Dikmen/ TR82*
Toplam Konaklama Kapasitesi (Otel, Pansiyon, Tatil Köyü, Kamping vb.)	-	2.784	7.817	-	-

Kaynak: İlçe Bilgi Formunda yer alan veriler, 2012

4. Kentleşme ve Ulaşım

4.1. Kentleşme

Dikmen’de kent nüfusu, ilçenin toplam nüfusunun yaklaşık %21’idir (Bkz. Tablo-36). Kırdan yaşayan %79’luk nüfusun ise büyük bir çoğunluğu yaşıdır. Kent nüfusu aynı zamanda bir bölgedeki kentleşmenin de göstergesidir. Dikmen’de dağların ve tarım alanlarının coğrafik konumundan dolayı dağınık yerleşim birimlerinin bulunması kentleşmeyi de etkilemiştir. Buna göre Dikmen’de kentleşme, Sinop ve TR82 ortalamasının çok altındadır. Fakat kent içerisinde konut sıkıntısı bulunmaktadır. Dikmen’de çalışan kişiler ilçe merkezinde konut bulamadıklarından dolayı en yakın ilçe olan Gerze’den ev tutarak günü birlikte Dikmen’e gelip gitmektedir. Bu durum ise ilçenin hem kentleşmesine hem sosyal yaşamının az olmasına hem de diğer hizmet alımlarının azalmasına neden olmaktadır. İlçe nüfusunun azlığı sağlık, eğitim gibi hizmetlerin yeterli derecede ilçeye gelmemesini de etkilemektedir. Öyle ki ilçe merkezinde veya yakın çevresinde bir benzin istasyonu yoktur.

Tablo-36: Kent ve Kır Nüfus Oranları, 2011

	Kent Nüfusu*	Kır Nüfusu*
Dikmen	20,53	79,47
Sinop	54,08	45,92
TR82	55,52	44,48

*Toplam nüfusun yüzdesi olarak.

Kaynak: TÜİK, Nüfus İstatistikleri. (Erişim Tarihi: 11.01.2012)

Dikmen’de baraj ve gölet bulunmamakla birlikte Sinop ve Bölge geneli için su göstergeleri Tablo-37 ile gösterilmiştir.

Tablo-37: Su İstatistikleri, 2011

	Yapımı Tamamlanmış Baraj Sayısı (Sulama)	Baraj Depolama Hacmi (hm ³)	Baraj Sulama Alanı (ha)	Yapımı Tamamlanmış Gölet Sayısı	Gölet Sulama Alanı (ha)	Toplam Sulama Alanı (ha)
Sinop	2	33,67	3.234	9	1.195	4.429
TR82	10	197,30	29.406	30	6.078	35.484

Kaynak: DSİ, 2011

Dikmen’de ısınma, Sinop ve TR82 bölgesinden farklı olarak üzere ağırlıklı olarak soba ile sağlanmaktadır.

Tablo-38: Isınma Türleri, 2011

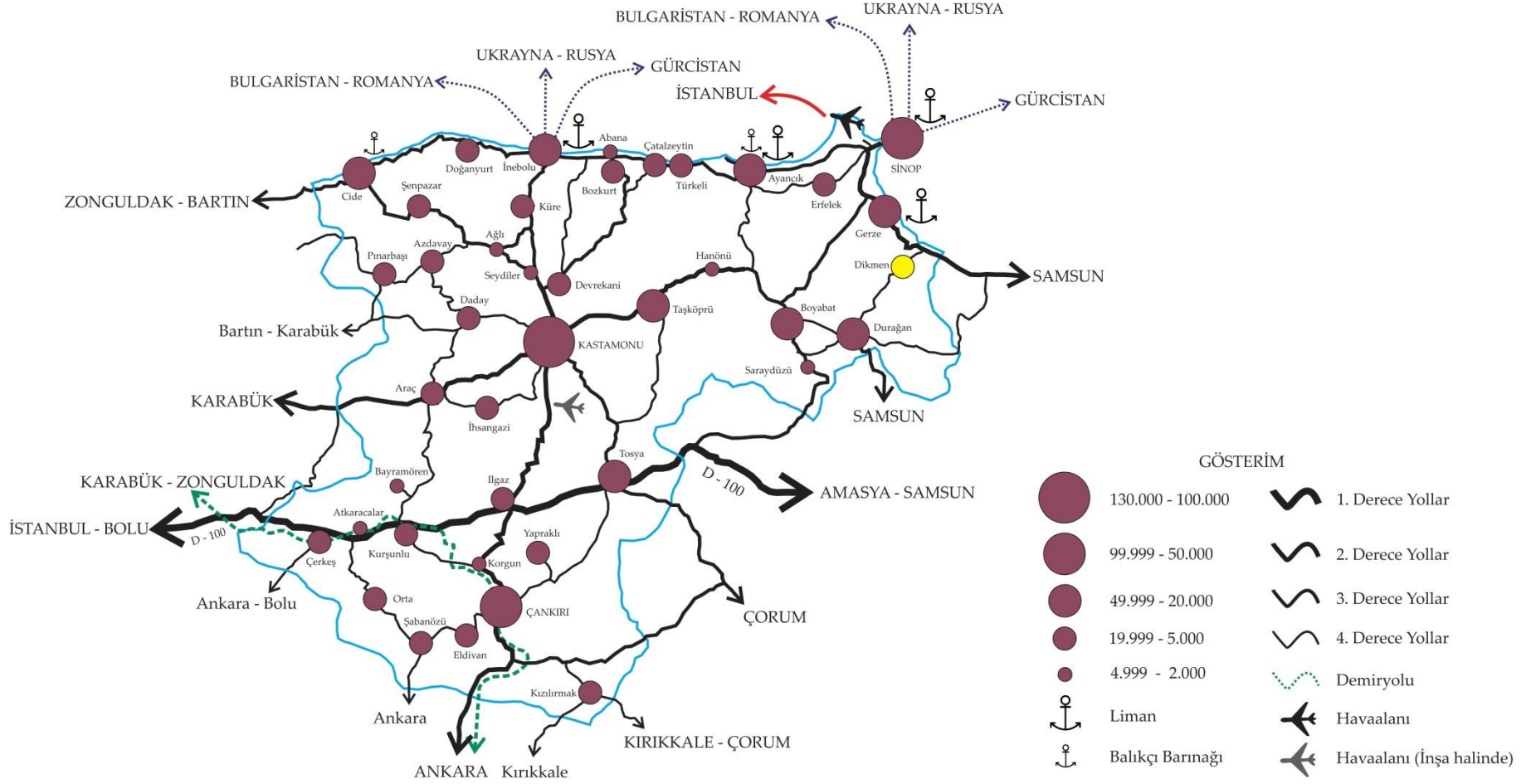
	Ağırlıklı Isınma Türü
Dikmen	Soba
Sinop	Soba - Kalorifer
TR82	Soba - Kalorifer

Kaynak: Bölgedeki Kaymakamlıklar, 2012

4.2. İlçede Ulaşım

Dikmen, Sinop il merkezinin güneyinde bulunmaktadır. Sinop İl Merkezine 71 km. mesafede bulunan ilçe aynı zamanda Durağan ve Saraydüzü’nü kıyı şeridinde bulunan Samsun yoluna bağlamaktadır. İlçeyi dışarıya bağlayan tek yol bu olduğu için de ulaşım aksı çok gelişmemiştir. Bu yüzden ilçede 1 adet kargo firması bulunmaktadır.

Şekil-2: TR82 Bölgesinde Ulaşım Ağı ve Nüfusa Göre Yerleşim Kademelenmeleri

* Kaynak: TÜİK, KGM, TCDD ve Denizcilik Müsteşarlığı verileri kullanılarak tarafımızca çizilmiştir.

Tablo-39: Bölgede Kargo Şirketleri, 2012

	Kargo Şirketi Sayısı
Dikmen	1
Sinop	19
TR82	74

Kaynak: Kaymakamlıklar, 2012

4.2.1. Karayolları ve Demiryolları

Dikmen'den her gün 1 kere kalkan toplu taşıma araçlarıyla il merkezi ile bağlantı sağlanmaktadır. İller arası seyahatlere bakıldığında ise her hafta İstanbul'a 7 sefer düzenlenmektedir.

Tablo-40: İlçeden İl Merkezine ve Diğer Şehirlere Toplu Taşıma Sefer Sıklığı, 2012

	İl Merkezi (Sinop)	İlçeden Haftalık Şehirlerarası Otobüs Sefer Sayısı					
		Güzergâh	Sefer Sıklığı	Güzergâh	Sefer Sıklığı	Güzergâh	Sefer Sıklığı
Dikmen	1	İstanbul	7	-	-	-	-

Kaynak: İlçe Anketleri, 2012

Dikmen'de toplam karayolu uzunluğu 54 km olup; Sinop'taki toplam karayolu uzunluğunun yaklaşık %9,3'ünü ve bölge genelinin ise yaklaşık %2,16'sını oluşturmaktadır.

Tablo-41: Karayolu, Demiryolu ve Köy Yolu Uzunlukları

	Karayolu (km)	Demir Yolu (km)
Dikmen	54	-
Sinop	578	-
TR82	2.493	172

Kaynak: KGM, Devlet ve İl Yolları Envanteri, TCDD İstatistikleri, TÜİK, Bölgesel İstatistikler.

Dikmen'de 2011 yılı için trafik kaza sayısı 7 olup; kazalardaki ölüm ve yaralanma oranı düşüktür (Bkz. Tablo-42). Gerek Dikmen'de gerekse de Sinop'ta TR82 bölgesine göre daha az kazanın meydana geldiği görülmektedir.

Tablo-42: Otomobil Trafik Kazası ve Ölü Sayıları, 2011⁹

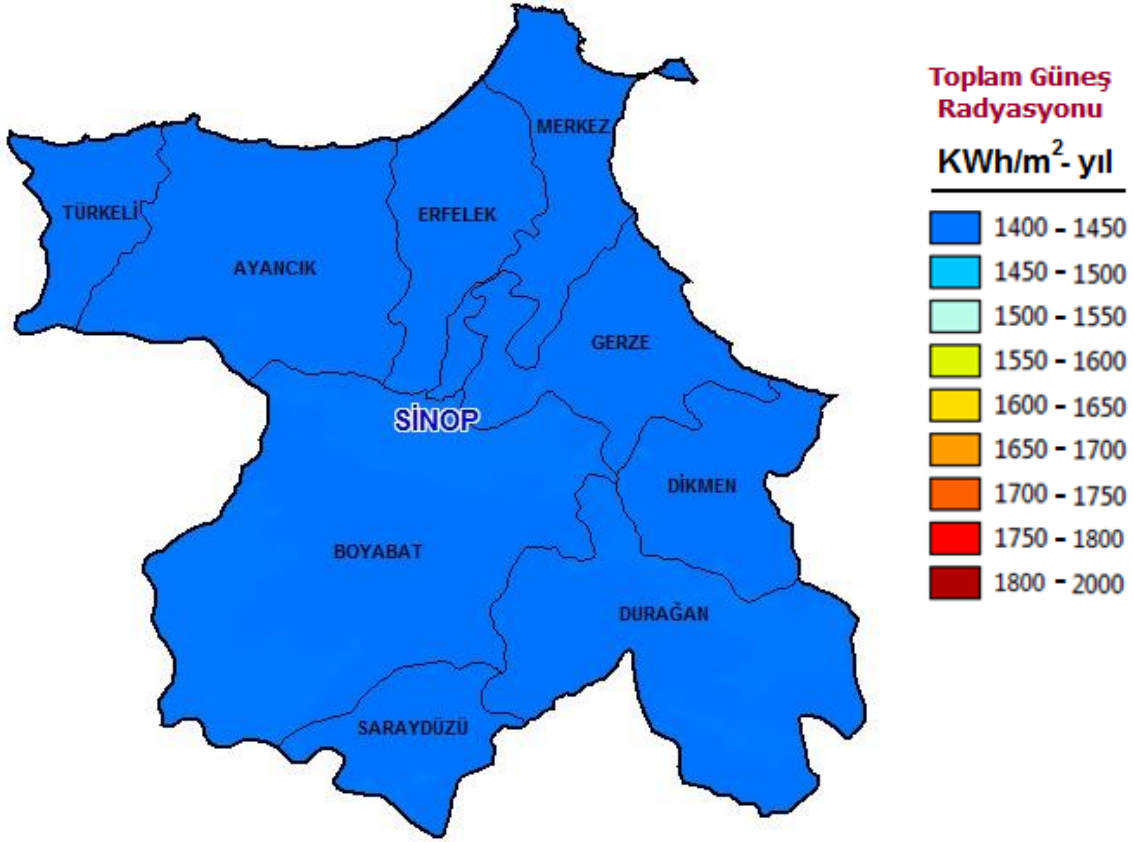
	Trafik Kaza Sayısı	Kazalarda Ölü Sayısı	Kazalarda Yaralı Sayısı
Dikmen	7	1	4
Sinop	779	22	747
TR82	3.085	116	3.800

Kaynak: İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlıkları, 2011

⁹ Çankırı ve Sinop il ve ilçeleri için polis ve jandarma, Kastamonu ili ve ilçeleri için ise sadece polis sorumluk alanında meydana gelen kazalara ilişkin istatistikleri içermektedir.

Şekil-4, Sinop ili ve ilçeleri için oluşturulmuş bir güneş atlasıdır. Buna göre Sinop'ta genel olarak güneşleme azdır. Dikmen'in de Sinop'un genelini yansıttığı göze çarpmaktadır.

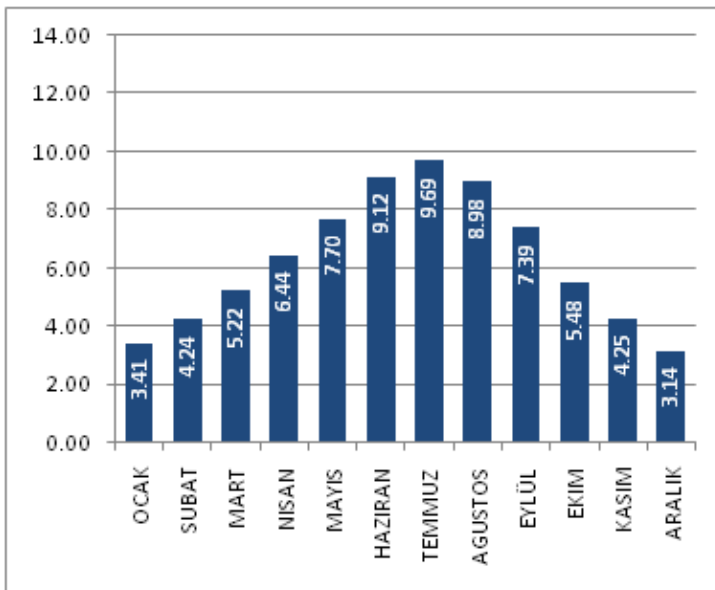
Şekil-4: Sinop Güneş Atlası

Kaynak: Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü, 2012

Dikmen'de güneşlemenin en fazla olduğu aylar diğer ilçelerde de olduğu gibi Haziran, Temmuz ve Ağustos'tur (Bkz. Grafik-11).

Grafik-11: Dikmen Güneşleme Süreleri (Saat)

Kaynak: Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü, 2012

6. Sonuç ve Öneriler

Dikmen, Sinop ilinin Samsun sınırında dağlık alanda kurulmuş bir ilçedir. İlçede 2012 yılının Temmuz ve Ağustos aylarında yaşanan sel felaketi ilçenin gelişmesini önemli ölçüde engellemiştir. . Bu sel felaketinin ilçenin hem ana bağlantı yolunu kapatması hem de ilçenin alt yapısına zarar vermesi de bu durumda etkili olmuştur. Dikmen, Sinop'a bağlanan Karadeniz Sahil Yoluna (D010) çok yakın olması nedeniyle bir avantaja sahipken, ilçenin coğrafi yer şekillerinin dağlık olması ilçenin dezavantajı konumundadır. Ayrıca ilçenin Gerze gibi gelişmiş bir sahil kentine çok yakın olması gelişme potansiyeli açısından önemlidir. Bu gibi sebepler ilçenin geçim kaynaklarını belirlemede etkili olmuştur. İlçede ekonomik yapı genellikle ormancılık ve hayvancılığa dayanmaktadır. Ormancılık genelde ağaç kesimi ve bu ağaçların tomruklar haline getirilerek satılması şeklinde yapılmaktadır. Tomruğu kereste haline getirerek satan çok az işletme vardır. Ağaçların işlenmeden ve fırınlanmadan satılması elde edilen katma değer de düşük olmasına neden olmaktadır. Dikmen hem 30.000m³lük odun deposu hem de hammaddeye yakınlığı ile katma değeri yüksek ağaç ve ağaç ürünlerinin işlenmesi ve fırınlanması potansiyeline sahiptir. Ayrıca tarımın azalması ve tarım alanlarının terk edilmesi nedeniyle bir çok tarla meraya dönüşmüştür. Mera alanlarının fazla olması hem büyükbaş hem de küçükbaş hayvancılığın yapılması için uygundur. İlçenin genel olarak göç vermesi ve yaşlı bir nüfus yapısına sahip olması hem ilçede tarım, hayvancılık ve ormancılık gibi emek yoğun faaliyetlerin yapılmasını hem de ilçeye yapılacak yatırımları engellemektedir.

Dikmen İlçe Analizi'nin somut çıktıları ışığında, ilçenin ileri gelen kamu, özel ve sivil toplum kuruluşu temsilcileriyle yapılan "Dikmen İlçe Analizi Toplantısı"nda ilçedeki önemli problemler ve çözüm önerileri tartışılmıştır. Buna göre Dikmen'de öne çıkan problemler ve çözüm önerileri, Dikmen İlçe Analizi'nin çıktılarına paralel biçimde şu şekildedir:

- **Yeni konutların yapılması**

İlçede çalışan memurların veya gelecek olan kişilerin yaşayacağı bir lojman veya uygun konut yok. Konut fiyatları düşük olduğu için ilçeye gelenler Gerze'de hem daha ucuza hem de deniz kenarında bir evde oturabiliyorlar. Bu durum ise ilçenin nüfusunun azalmasına, sosyal hayatın canlı olmamasına ve alt yapının gelişmemesine neden olmaktadır. İlçede yapılacak konutlar hem ilçenin nüfus açısından artmasını hem de canlanmasını sağlayabilir.

- **Ulaşımın iyileştirilmesi**

Var olan karayolu ulaşımı Temmuz ve Ağustos ayları içinde meydana gelen selde büyük hasar görmüş ve ilçenin ana bağlantı hattını kapatmıştır. Halen yol tamiri ve yapımı devam etmektedir. Ulaşımın ve ilçeye giden yolların iyileştirilmesi, ilçenin hem ticari hem de sosyal olarak daha aktif ve dinamik olmasına yardımcı olacaktır.

- **Ormancılığın geliştirilmesi**

Hali hazırda yapılan ormancılığın katma değerinin yükseltilmesi gerekmektedir. Hammaddeye yakınlığı ve 30.000m³'lük depo hacmi ile Dikmen yeni bir ormancılık merkezi olabilir. İlçeye ağaç işleme ve fırınlama tesislerinin kurulması ile katma değeri yüksek ağaç ürünleri elde edilerek, ilçenin refahı artırabilir.

- **Hayvancılığın teşvik edilmesi**

İlçenin arazisi genel itibariyle sarp dağlık alanlardan oluştuğu için tarıma elverişli değildir. Tarıma elverişli olan birçok yerde de tarım faaliyetleri azalmıştır. Bu durum ise ilçede hayvancılığın özellikle küçükbaş hayvancılığın ön plana çıkmasına neden olmaktadır. Büyükbaş hayvancılıkta ise süt besiciliği gibi sadece kapalı alanlarda bakılabilen hayvan türlerine yönelik bir avantaj bulunmaktadır. Ayrıca ilçede arıcılık da yapılabilmektedir.

Kaynakça

DPT, (2001), Madencilik Özel İhtisas Komisyonu Raporu

URL:<http://kalkinma.gov.tr/PortalDesign/PortalControls/WebIcerikGosterim.aspx?Enc=83D5A6FF03C7B4FC49C855C86828FA2E>

[Erişim Tarihi: 15.10.2012]

Eurostat (2009), "Regions of the European Union. A Statistical Portrait"

İçduygu, A., Ünalın, T., (1998), "Türkiye'de İçgöç: Sorunsal Alanları ve Araştırma Yöntemleri", Türkiye'de İçgöç, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

İşkur Bölge Müdürlükleri (Kastamonu, Çankırı, Sinop)

KUZKA (2011), "2011 – 2013 TR82 Düzey 2 Bölgesi (Kastamonu, Çankırı, Sinop) Bölge Planı

<URL: <http://www.kuzka.org.tr/download/TR-82-bolge-plani-2.pdf>> [Erişim Tarihi: 11.09.2012].

KUZKA tarafından yapılan İlçe Anketleri

Nillson, J. E. (2009), "Perspectives on the European Union" dersi, "Regions in Europe" sunumu, Blekinge Institute of Technology, Karlskrona, İsveç.

T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü

T.C. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2012), 81 İl Durum Raporu

<URL: <http://www.sanayi.gov.tr>>

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü

T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Esnaf ve Sanatkarlar Odası

T.C. İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı

T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü, Ankara ve Kastamonu Orman Bölge Müdürlükleri

T.C. Dikmen Kaymakamlığı

T.C. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü

T.C. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Devlet Demiryolları

TR82 Bölgesi İl Müdürlükleri

TR82 Bölgesi Üniversiteleri (Kastamonu, Çankırı Karatekin ve Sinop Üniversiteleri)

TR82 Ticaret ve Sanayi Odaları

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Bölgesel İstatistikler

<URL: <http://tuikapp.tuik.gov.tr/Bolgesel/anaSayfa.do?dil=tr>>

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Web Sitesi

<URL: www.tuik.gov.tr>

Yıldırım, Ö., 2006, Sinop İli Balık Unu-Yağı Fabrikalarının Mevcut Durumu ve Türkiye Balık Unu-Yağı Üretimindeki Yeri, Fırat Üniv. Fen ve Müh. Bil. Dergisi, 18 (2), ss.197-203